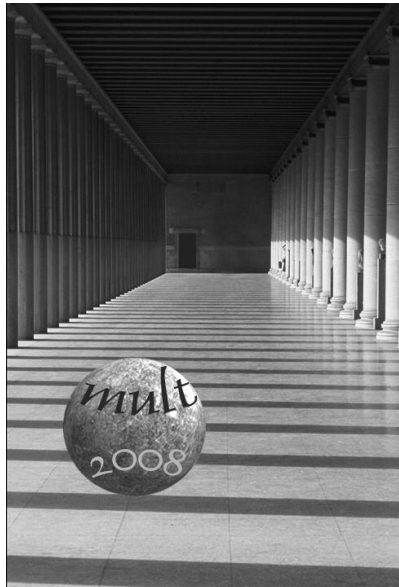

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА
кафедра зарубіжної літератури та теорії літератури**

***Мультикультурні аспекти
сучасного літературознавчого дискурсу***

**Міжнародна наукова конференція
(13-14 листопада 2008 року)**

Програма та анотації поданих доповідей

**ЧЕРНІВЦІ
2008**

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

1. **Мельничук С.В.**, проф., ректор ЧНУ.
2. **Ушенко О.Г.**, проф., проректор з наукової роботи.
3. **Бунчук Б.І.**, проф., декан філологічного факультету.
4. **Редька Я.П.**, зам. декана філологічного факультету з наукової роботи.
5. **Червінська О.В.**, проф., завідувач кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури.
6. **Тельнюк Г.М.**, доц. кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури.

Організаційний секретаріат – Сажина А.В., Сердюк Л.П., Горбачевська І.І.

Р О З К Л А Д З А Х О Д І В

13 листопада

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

☉ 11.00 – 13.00 (V к., Червона зала)

Вступне слово **Мельничука С.В.**, ректора Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, доктора фізико-математичних наук, професора.

Бондарева Олена (*Київ*). Сучасна українська драматургія на стику культурних дискурсів.

Висоцька Наталія (*Київ*). Концепція мультикультуралізму і питання естетики.

Зимомря Микола (*Дрогобич*). Знаковість духовного письма: функціональний вияв інтертекстуальності.

Лановик Зоряна (*Тернопіль*). Мультикультуралізм у Біблійних проєкціях: герменевтична проблема порозуміння.

Лановик Мар'яна (*Тернопіль*). Мультикультуралізм як проблема сучасного літературознавства.

Орехова Людмила (*Симферополь*). Текст об Аполлинарии Сусловой: мифы и архивные документы.

Стоянов Стилиян (*Благовєград*). Подступы к поэтике региональной литературы в Болгарии.

Культурна програма ☉13.00.-15.30

(обід 13.00-14.00, IV корпус, їдальня)

Екскурсія: Ювілейні Чернівці

СЕКЦІЙНІ ЗАСІДАННЯ 09.15.30 – 18.00

Секція №1 (ауд. 52)

ІНТЕРТЕКСТ ЯК ЧИННИК МУЛЬТИКУЛЬТУРНОСТІ

Голови: Лановик Зоряна (Тернопіль), Козлик Ігор (Івано-Франківськ), Рихло Петро (Чернівці).

Секретар: Дерикоз Ольга (Чернівці).

1. **Біляшевич Роман** (Тернопіль). Особливості поліфонічного співіснування голосів-ідеологій у Біблійній літературі.
2. **Бойцун Ірина** (Луганськ). Інтертекстуальні ремінісценції як стильова ознака літературної казки про тварин.
3. **Варецька Софія** (Львів). Мультикультуральний аспект у романі „Бляшаний барабан” Гюнтера Граса.
4. **Вишневська-Пилипишин Світлана** (Тернопіль). Українська самобутність у полеміці „малоросів” і росіяні 70-90-х рр. XIX ст.: предметність критичних оцінок.
5. **Дзись Галина** (Тернопіль). Інтертекстуальність малої прози Х. Л. Борхеса.
6. **Драч Ігор** (Тернопіль). Зіткнення культур як засіб образотворення в українській міжвоєнній прозі.
7. **Жигун Сніжана** (Київ). Інтертекстуальна гра в епічному тексті (на матеріалі української прози 20-х років XX ст.).
8. **Кораблева Наталія** (Горловка). О двох стратегіях інтертекстуальності.
9. **Левицька Оксана** (Львів). Інтертекстуальний дискурс роману Джона Фаулза „Жінка французького лейтенанта”.
10. **Рубан Алла** (Слов'янськ). Інтертекст як одна із основних складових прози Л.М. Андрєєва.
11. **Сіверська Світлана** (Луганськ). Вплив мультикультурності на наративні особливості автобіографічного інтертексту кін. XX – поч. XXI ст.
12. **Чернухіна Оксана** (Кам'янець-Подільський). Особливості художньої трансформації фольклорно-міфологічних мотивів у художню канву романів “Роб Рой” В. Скотта та “Кармелюк” М. Старицького.
13. **Чумак Галина** (Тернопіль). Функціонування українських реалій в англomовному постмодерному тексті роману М. Левицької “Історія тракторів по-українськи” (“The History of Tractors in Ukrainian”).
14. **Шимчишин Марія** (Тернопіль). Гарлемський ренесанс як пролог мультикультуралізму.

Секція №2 (ауд. 60)**АКТУАЛЬНІСТЬ ПЕРЕКЛАДУ****ЯК ФОРМИ МІЖНАЦІОНАЛЬНОГО СПІЛКУВАННЯ.
ЗВ'ЯЗОК ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧОЇ ДИСКУРСИВНОЇ ПРАКТИКИ
З НОВИМИ ФОРМАМИ МОВЛЕННЄВОГО СПІЛКУВАННЯ**

Голови: Лановик Мар'яна (Тернопіль), Стоянов Стиліян (Благодєвград),
Лавренов Валерій (Чернівці).

Секретар: Сажина Алла (Чернівці).

1. **Васильєв Євгеній** (*Рівне*). Інтертекстуальність драматичного твору: спільність умовних прийомів у драматургії В. Набокова та Е. Йонеско.
2. **Грицак Наталія** (*Тернопіль*). Твори О.С. Пушкіна українською мовою (на матеріалі перекладів Б. Лепкого).
3. **Калашник Ольга** (*Київ*). Візіонерський тип творчості: поезія і живопис.
4. **Косюк Оксана** (*Луцьк*). Реальні шоу – трансформація вічних робінзонад.
5. **Кравець Ярема** (*Львів*). Франкомовна Гончаріана: досягнення і перспективи.
6. **Науменко Наталія** (*Київ*). Нові тональності співучої Америки: студії перекладів одного вітменівського вірша.
7. **Радчук Віталій** (*Київ*). Розмаїття мов і різновиди перекладу.
8. **Стороха Богдан** (*Полтава*). Норма і койне: „безграмотна” граматики, несистемний синтаксис та конкретна поетика поезій Ернста Яндля.
9. **Стоянова Таня** (*Благодєвград, Бєлгарія*). Незнакомая и классическая литература.
10. **Чотарі Вероніка** (*Тернопіль*). Поетичний переклад як вияв зіткнення світоглядних систем (на матеріалі Книги Псалмів).
11. **Школа Валентина** (*Київ*). Міфологеми „нової людини” в українській драматургії 20-30 рр. ХХ століття.

Секція 3 (ауд. 67)**МАРГІНАЛЬНІ ЯВИЩА МУЛЬТИКУЛЬТУРНОГО ПРОЦЕСУ**

Голови: Орехова Людмила (Сімферополь), Стулов Юрій (Мінськ),
Теленько Галина (Чернівці).

Секретар: Дзик Роман (Чернівці).

1. **Бєрбєнець Людмила** (*Київ*). Пастиш як „переклад” класики на мову сучасної культури.

2. **Василишин Олег** (*Кременець*). Південна Волинь як мультикультурний край
3. **Захаров Віталій** (*Київ*). Тіло і секс у художній прозі Станіслава Ігнація Віткевича.
4. **Криворучко Світлана** (*Харків*). Мотив свободи в романі Мілана Кундери „Бесмертя”.
5. **Левко Уляна** (*Тернопіль*). Адаптація античної парадигми у „марсіанському міфі” наукової фантастики (на матеріалі прози Станіслава Лема).
6. **Мітроусова Тетяна** (*Кам'янець-Подільський*). Ізоморфізм просторових моделей і стилістики в романах „Улісс” і „Фіннеганові поминки”.
7. **Нестелєс Максим** (*Слов'янськ*). Принцип нірвани в художній структурі повісті В.Підмогильного „Остап Шаптала” (фрейдівський інстинкт смерті та буддизм).
8. **Ситник Наталія** (*Кам'янець-Подільський*). Жанрові особливості фентезі Д.Р.Р. Толкіна
9. **Шестопалова Тетяна** (*Київ*). Паратекстуальний компонент літературно-критичних праць Ю.Лавріненка як мультикультурний феномен.

Секція 4 (ауд. 66)

АКТУАЛІЗАЦІЯ НОВІТНІХ ПАРАДИГМ У СУЧАСНОМУ НАУКОВОМУ ДИСКУРСІ

Голови: Висоцька Наталія (Київ), Маценка Світлана (Львів), Червінська Ольга (Чернівці).

Секретар: Матійчук Оксана (Чернівці).

1. **Боднар Ольга** (*Тернопіль*). Відчуття проминальності часу героями творів В. Фолкнера і В. Шевчука.
2. **Головій Оксана** (*Луцьк*). Неореалістичний герой в українській літературі XX століття.
3. **Григоренко Олександра** (*Полтава*). Прекрасні мешканці прекрасної країни: специфіка персонажів прозових творів Е.Єлінек
4. **Кавакін Андрій** (*Донецьк*). Інтертекст як прояв деканонізації міметичного способу художнього зображення в сучасному романі (на матеріалі роману А. Мердок «Зелений лицар»).

5. **Маланій Назар** (*Тернопіль*). Проблема національного в міжнаціональних конфліктах (на матеріалі прозових творів про Другу світову війну).
6. **Мацевко-Бекерська Лідія** (*Київ*). Наратологічна проекція концепту „герой”.
7. **Панченко Валерій** (*Тернопіль*). Наративна точка зору і реалізація розповідної стратегії в романі Д.Г.Лоренса “Сини і коханці”.
8. **Папуша Ігор** (*Тернопіль*). Умовність мови: про вербалізації нарації в літературному творі.
9. **Силин Володимир** (*Симферополь*). Макродialog в повісті Альбера Камю „Посторонній”.
10. **Сокол Мар’яна** (*Тернопіль*). Комунікативні функції передмови як паратексту.
11. **Соколовська Аліна** (*Кам’янець-Подільський*). Філософська концепція моделювання долі героя у реалістичній прозі Т.Гарді та П.Мирного.
12. **Філатова Оксана** (*Київ*). Дихотомія „автор – текст” у теоретичному дискурсі кінця ХХ століття („суб’єктно-системний метод” Б. Кормана).
13. **Чернокова Євгенія** (*Дніпропетровськ*). Інтертекстуальність як мімесис модернізму: поема Е.Павнда „Г’ю Селвін Моберлі”.
14. **Шаповал Ольга** (*Кам’янець-Подільський*). Роман В. Голдінга „Зрима темрява”: особливості проблематики і поетики.
15. **Штохман Лілія** (*Тернопіль*). Концепції точки зору в перспективі феміністичної наратології.

мультиКультурна програма €18.00

14 листопада
ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ
☀ 11.00 – 13.00 (V к., Червона зала)

Грицик Людмила (*Київ*). Проблеми викладання літератури Далекого Сходу у вищій школі.

Козлик Ігор (*Івано-Франківськ*). Мультикультуралізм в літературі: спроба методологічної та теоретичної рефлексії.

Колошук Надія (*Луцьк*). Нефікційна література (документалістика) як маргінальне явище мультикультурного процесу сучасності: українська ситуація.

Маценка Світлана (*Львів*). Інтерес до “іншого” як обґрунтування ідеї культурної багатоманітності: “Верді. Роман опери” Франца Верфеля та “Ренесанс Верді”.

Рихло Петро (*Чернівці*). Історія і єврейська доля в німецькомовній ліриці Буковини.

Стулов Юрій (*Мінськ*). Мультикультуралізм и афро-американский роман последних десятилетий.

Червінська Ольга (*Чернівці*). Російський літературний текст у сучасному українському світі.

Культурна програма ☀13.00.-15.30
(обід 13.00-14.00)

Екскурсія: Резиденція Буковинських митрополитів

СЕКЦІЙНІ ЗАСІДАННЯ ☀15.30 – 17.00

Секція №1 (ауд. 52)

ІНТЕРТЕКСТ ЯК ЧИННИК МУЛЬТИКУЛЬТУРНОСТІ

Голови: Лановик Зоряна (Тернопіль), Козлик Ігор (Івано-Франківськ), Рихло Петро (Чернівці).

Секретар: Дерикоз Ольга (Чернівці).

1. **Басняк Тетяна** (*Чернівці*). Креативність історичного зламу у площині створення штучного літературного топосу.
2. **Дерикоз Ольга** (*Чернівці*). Інтертекстуальні компоненти останнього з романів А. Мердок.

3. **Дзик Роман** (*Чернівці*). Еволюція парадигми „француз” у досвіді Ф.М. Достоевського.
4. **Журба Світлана** (*Кривий Ріг*). Інтертекстуальна гра в експериментальному романі 20-х років XX століття.
5. **Зиморя Іван** (*Тернопіль*). Австрійська мала проза XX століття: феномен мультикультурності.
6. **Ковальчук Ірина** (*Київ*). Псалтир як джерело інтертекстуальності: український поетичний досвід.
7. **Козачук Ніна** (*Чернівці*). Інтертекстуальність як ознака стилю Валерія Шевчука.
8. **Коршунова Світлана** (*Івано-Франківськ*). Інтертекстуальний дискурс роману Л. Уліцкої „Медея и её дети”.
9. **Негодяєва Світлана** (*Луганськ*). Інтертекстуальні параметри: літературознавчий дискурс.
10. **Потапенко Світлана** (*Київ*). Деякі питання інтертекстуальності.
11. **Шутяк Лілія** (*Чернівці*). Тематична спільність як інтертекстуальний чинник: приклад Вірджинії Вулф та Віслави Шимборської.

Секція №2 (ауд. 60)

АКТУАЛЬНІСТЬ ПЕРЕКЛАДУ

ЯК ФОРМИ МІЖНАЦІОНАЛЬНОГО СПІЛКУВАННЯ.

ЗВ'ЯЗОК ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧОЇ ДИСКУРСИВНОЇ ПРАКТИКИ З НОВИМИ ФОРМАМИ МОВЛЕННСВОГО СПІЛКУВАННЯ

Голови: Лановик Мар'яна (Тернопіль), Стоянов Стиліян (Благоевград), Лавренов Валерій (Чернівці).

Секретар: Нікоряк Наталія (Чернівці).

1. **Бандровська Ольга** (*Львів*). Імагологічний аспект сучасного англійського роману.
2. **Боровинський Ілля** (*Київ*). Поезія Г. Лонгфелло „Псалом життю” крізь призму українських перекладів.
3. **Лавренов Валерій** (*Чернівці*). Перекладацька інтерпретація вірша Христо Ботева „Поділ”.
4. **Лебідь Галина** (*Одеса*). Проблема художнього перекладу в науковій та довідковій літературі
5. **Лохман Наталія** (*Донецьк*). Ритмо-фонетическая организация художественного текста: оригинал и перевод (на матеріалі сказки А. де Сент-Екзюпери «Маленький принц» и перевода на русский язык Н. Галь).

6. **Луцак Світлана** (Тернопіль). Доцільність застосування психофізіологічного концепту домінанти в літературознавчій когнітивістиці.
7. **Мармазова Людмила** (Донецьк). Специфіка інтертекстуальності у п'єси Т. Стоппарда „Винахід любові”.
8. **Нікоряк Іван** (Чернівці). Специфіка перекладацької техніки метафори у практиці Миколи Зерова.
9. **Нікоряк Наталія** (Чернівці). „Земля” О.Довженка як сценарний текст.
10. **Осадча Юлія** (Київ). Європейська літературознавча термінологія в трактаті „Прихована сутність прози” Цубоуті Сьйою.
11. **Сажина Алла** (Чернівці). Реклама як чинник філософії побуту.
12. **Філоненко Наталія** (Луганськ). Дискурсивний характер перекладів Ю.Андруховича.

Секція 3 (ауд. 67)

МАРГІНАЛЬНІ ЯВИЩА МУЛЬТИКУЛЬТУРНОГО ПРОЦЕСУ

Голови: Орехова Людмила (Сімферополь), Стулов Юрій (Мінськ), Теленько Галина (Чернівці).

Секретар: Дзик Роман (Чернівці).

1. **Ваховська Неля** (Київ). „Західний колоніалізм” та „маргіналізація Сходу” в німецькому романі об'єднання 1990-х років (на прикладі романів Є.Шпаршу „Кімнатний фонтан” та Р. Їргля „Собачі ночі”).
2. **Вознюк Ольга** (Львів). Українець як Інший у польському літературному еміграційному дискурсі (на прикладі творчості Є. Стемповського та Ю. Лободовського).
3. **Канчура Євгенія** (Київ). Інтертекстуальність як особливість жанру фентезі (на прикладі романів Террі Претчетта).
4. **Кирилова Таміла** (Київ). Маргінеси „чужої” мови в романі Джені Ерпенбек „Словник” („Wörterbuch”).
5. **Медицька Мирослава** (Івано-Франківськ). Мультикультуральність у художньому мисленні Віри Вовк: генетично-контактні виміри.
6. **Мочернюк Наталія** (Івано-Франківськ). Діалогічна парадигма поетичної творчості Святослава Гординського.
7. **Теленько Галина** (Чернівці). Готичні мотиви в романі М.Дреббл „Ексмурська відьма”.
8. **Штанюк Олеся** (Чернівці). Тема розпаду як ферментивний дроб новітньої нігерійської літератури: досвід Чинуа Ачебе.

Секція 4 (ауд. 66)

АКТУАЛІЗАЦІЯ НОВІТНІХ ПАРАДИГМ
У СУЧАСНОМУ НАУКОВОМУ ДИСКУРСІ

Голови: Висоцька Наталія (Київ), Маценка Світлана (Львів), Червінська Ольга (Чернівці).

Секретар: Матійчук Оксана (Чернівці)

1. **Боренко Валерій** (*Тернопіль*). Термінологічні аспекти жанрового визначення роману-епопеї.
2. **Зошук Наталія** (*Чернівці*). Жанротворчі ресурси сюжетики і жанрово-родові інтерпретації „Чорного принца” Айріс Мердок.
3. **Кшевецький Володимир** (*Кам'янець-Подільський*). Архітектоніка полістрофічних нерівнострофічних творів В. Брюсова та М. Вороного.
4. **Лисенко-Ковальова Наталія** (*Слов'янськ*). Духовна та інтелектуальна емансипація жінки у творах Олени Пчілки.
5. **Матійчак Альона** (*Чернівці*). Жанрова модель романів Айріс Мердок.
6. **Матійчук Оксана** (*Чернівці*). До питання про прийоми та принципи поетичної майстерності Рози Ауслендер.
7. **Пагут Олег** (*Тернопіль*). Символічна Діотіма в інтерпретаційній версії буковинського зразка (за романом Р.Музіля „Людина без властивостей”).
8. **Рахнянський Віктор** (*Київ*). Антропологія пам'яті в есеїстичній автобіографії Р. Родрігеза „Голод пам'яті”.
9. **Сайді Наталія** (*Харків*). Архетипно-ініціаційний аспект сучасного французького роману.
10. **Скрипник Ірина** (*Чернівці*). Б.-І. Антонич та П. Тичина: типологія збігів.
11. **Тищенко Ольга, Грибова Ольга** (*Слов'янськ*). Чоловічі та жіночі образи в творах Емми Андієвської. Пошуки людського призначення).
12. **Трефяк Наталія** (*Івано-Франківськ*). Категорія стилю в рецептивній естетиці як міждисциплінарний науці.

Регламент

Доповідь на пленарному засіданні – 15 хв.

Доповідь на секційному засіданні – 10 хв.

Виступ в обговоренні – 5 хв.

КРУГЛИЙ СТІЛ €17.00 (ауд.62)**ФЕНОМЕН МУЛЬТИКУЛЬТУРНОСТІ**

- Коротка референція тез найкращих доповідей.
- Дискусія.
- Ф у р ш е т.

ДОПОВІДІ ПЛЕНАРНОГО ЗАСІДАННЯ

Висоцька Наталія Олександрівна, доктор філологічних наук професор кафедри теорії та історії світової літератури Київського національного лінгвістичного університету.

Концепція мультикультуралізму і питання естетики

Багатозначне поняття мультикультуралізму, що увійшло до суспільного та наукового вжитку США / Канади та деяких країн Західної Європи у 1970-і рр., перетинається з уявленням про культурне розмаїття. Поряд з нагальними політичними, економічними та психологічними проблемами, перед якими опинилися суспільства, що проголосили себе „мультикультурними”, на порядок денний стали і питання естетики. Адже в царині мистецтва і літератури „мультикультурний поворот” означав проникнення до мейнстріму (у тому числі, і до канону) текстів та артефактів, творці яких виходили з інших засадних принципів, ніж їхні західні колеги. Такий розвиток подій викликав у гуманітарній спільноті потребу у перегляді сталих поглядів на мистецтво і культуру у напрямку розширення їхнього діапазону. Найбільш дискусійними уявляються питання художньої вартості та естетичних оцінок, завжди (свідомо чи несвідомо) обумовлених ідеологічною позицією оцінювача. Відмова ж від естетичних суджень призведе до суцільного релятивізму, що також небажано. Реформування естетичних засад перебуває лише на початковому етапі, і у доповіді йдеться про деякі кроки на цьому шляху.

Зимомря Микола Іванович, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та практики перекладу Дрогобицького державного педагогічного університету імені І.Франка.

Знаковість духовного письма:

функціональний вияв інтертекстуальності

Секулярний зміст релігійних вірувань набув функціонального вияву інтертекстуальності та системного звучання під всеохоплюючим – нерідко від’ємним – впливом процесу глобалізації. Тому питання загальнолюдських цінностей у пов’язі з окресленням рис національної ментальності постає особливо злободенним на зламі XX – XXI століть. Звідси – особлива значимість релігійної літератури, передусім Біблії, у духовному житті людини. Адже загальнолюдські вартості сприймаються як домінанта, своєрідна норма, крізь призму якої проступає інтерпретація духовного тексту на рівні амбівалентності позиції. Її сутність органічно поєднується з процесом перекладу в найширшому розумінні. Питання наявності національно маркованої норми перекладу Біблії було і є досі своєрідним свідомством духовної зрілості того чи іншого народу. Аналіз текстів духовної літератури дозволяє дійти висновку: ступінь розуміння

мовного маркування комунікативної мети активно впливає на характер адекватного сприйняття її змісту.

Козлик Ігор Володимирович, доктор філологічних наук, доцент кафедри світової літератури Інституту філології Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника

Мультикультуралізм в літературі:

спроба методологічної та теоретичної рефлексії

Доповідь присвячена методологічній і теоретичній й рефлексії феномену мультикультуралізму в літературі і мультикультурального чинника в літературознавчому дискурсі, які репрезентуються у кореляції зі специфікою комплексних проблем. Такий спосіб розгляду обраної теми дозволяє не зводити (чи обмежувати) змістове наповнення мультикультуральні аспекти в літературознавчому дискурсі до якихось окремих явищ чи форм їх буттєвої репрезентації (як-от: інтертекстуальність, переклад, маргінальні явища тощо), а, навпаки, зосереджений на з'ясуванні сутності феномену мультикультуралізму в літературному процесі і, відповідно, потенційних меж входження мультикультуральної складової в сучасний літературознавчий дискурс як такий.

Колошук Надія Георгіївна, доктор філологічних наук, професор кафедри теорії літератури, зарубіжної літератури та журналістики Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Нефікційна література (документалістика) як маргінальне явище мультикультурного процесу сучасності: українська ситуація

Йдеться про підсумки та перспективи українських досліджень у царині документалістики, аналізуються їх результати впродовж останніх двох десятиліть. Вводиться поняття «екстремальні свідчення», котрим польські дослідники називають автентичні документальні тексти про виняткові події суспільно-історичного значення. Ключові слова: документальна література / документалістика, література факту, методологія, его-текст, табірний текст, екстремальні свідчення, художня біографія.

Лановик Зоряна Богданівна, доктор філологічних наук, професор кафедри теорії літератури та порівняльного літературознавства Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

***Мультикультуралізм у Біблійних проєкціях:
герменевтична проблема порозуміння***

У доповіді на основі праць Й.Гердера, В.Гумбольта, Г.Г.Гадамера, Е.Д.Гірша та ін. проблема багатокультурності проєктується не стільки на вивчення національної самобутності, як на можливе досягнення

порозуміння, взаємоповаги, збереження національної ідентичності в епоху глобалізації. Розглядається ідейно-культурологічний ландшафт мова–культура–нація у біблійних проекціях основних етапів становлення загальної герменевтики, зокрема доби романтизму (з акцентуванням біблійних наративів про походження рас) та дискурсивних практик ХХ століття (з домінуванням ідеї Вавилонської вежі як символу змішання мов та міжнаціонального нерозуміння).

Лановик Мар'яна Богданівна, доктор філологічних наук, професор кафедри теорії і практики перекладу Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Мультикультуралізм як проблема сучасного літературознавства

Дослідження локальності, інакшості національних літератур здійснюється з огляду на мову як даність, в якій криється міфологія та світобачення народу; які творять поле значень та символів, що асоціюються з національним життям, його історичною пам'яттю. Відтак на першому плані постає проблема взаємозв'язку національних дискурсів та національних образів світу.

Головна увага зосереджена на проблемі багатокультурності та пов'язаних із нею проблемах співвідношення єдності/подібності/відмінності в культурах, релевантності пізнання, переосмислення національної традиції та канону, кризи національної, особистісної та культурної ідентифікації, культурної множинності та багатоманітності.

Ключовими категоріями досліджень пограничної парадигми (у сенсі національного та культурного порубіжжя) постають *асиміляція*, *гібридність*, *синкретизм* та *амбівалентність*, «*дезорієнтація*», «*детериторизація*» – культурна «дислокація» як втрата культурної/літературної території, необхідність балансування між національною закоріненістю та новою позазнаходжуваністю, пошуки нової ідентичності.

Маценка Світлана Павлівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри світової літератури Львівського національного університету імені Івана Франка.

Інтерес до “іншого”

як обґрунтування ідеї культурної багатоманітності:

“Верді. Роман опери” Франца Верфеля та “Ренесанс Верді”.

У доповіді розглянуто “Ренесанс Верді”, який відбувся в німецькій культурі в 20-х рр. ХХ ст., як феномен “європейської культурної діалектики” (Т. Манн). Представлено інтерпретаційну модель, суть якої полягає у тлумаченні посиленого інтересу до італійського композитора Дж. Верді в німецькому культурному просторі як реакція на культ

Р. Вагнера, наслідком чого було різке протиставлення обох композиторів та їхніх концепцій мистецтва. Відтак проаналізовано оригінальну естетичну позицію австрійського письменника Ф. Верфеля, який у творі “Верді. Роман опери” наполягав на легітимності гетерогенних концепцій, чим, з одного боку, сприяв позитивній переоцінці творчості італійського композитора, з іншого, – оновленню сучасного мистецтва та обґрунтуванню ідеї культурної багатоманітності.

Орехова Людмила Александровна, доктор филологических наук, профессор Таврического национального университета им. В. И. Вернадского.

Текст об Аполлинарии Суслевой: мифы и архивные документы

История писательницы и возлюбленной Ф. М. Достоевского А. П. Суслевой (Розановой) известна с начала XX в. по сохранившимся документам и воспоминаниям, впрочем, весьма противоречивым. Это дало основание для создания сначала литературоведческого, а затем литературного мифа об Аполлинарии как „инфернальной”, „жестокой нигилистке”, „мучительнице Достоевского”, „террористке” и пр. (Л. Гроссман, Н. Воронель, Вик. Ерофеев). В докладе прослеживается диалектика мифа об Аполлинарии, а также приводятся новые документы из Крымского архива, вносящие, на наш взгляд, существенные фактические и оценочные коррективы.

Рихло Петро Васильович, доктор філологічних наук, професор кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Історія і єврейська доля в німецькомовній ліриці Буковини

Доповідь присвячена складним і трагічним взаємостосункам німецькомовних поетів Буковини з історією та суспільною дійсністю XX століття, які стали надзвичайно жорстким, непосильним викликом як для окремо взятого індивіда, так і для цілого єврейського народу, приреченого расовим бузувірством німецького нацизму на тотальне знищення. На основі тернистого життєвого й поетичного шляху таких буковинських авторів, як Роза Ауслендер, Мозес Розенкранц, Пауль Целан і Зельма Меєрбаум-Айзінгер простежено, як вони долали ці фатальні виклики Голокосту, сублімуючи їх у своїй поетичній творчості.

Стоянов Стилиян, доктор, Югозападен университет „Неофит Рилски”, Благоевград, България.

Подступы к поэтике региональной литературы в Болгарии

Объект исследования доклада – литература людей пенсионного возраста в городках Юго-Западной Болгарии. Произведения этой литературы

рассматривается с точки зрения рецепции и коммуникации – кто пишет, для кого пишет, почему пишет. В связи с коммуникацией автор делает попытку объяснить тематику текстов. Объектом анализа являются и „места встречи” писателей с читателями: дома культуры, клубы пенсионеров. Ставится акцент на социализирующие функции региональной литературы.

Стулов Юрий Викторович, кандидат филологических наук, профессор, заведующий кафедрой зарубежной литературы Минского государственного лингвистического университета.

***Мультикультурализм и афро-американский роман
последних десятилетий***

В докладе будет рассмотрено влияние мультикультурализма на афро-американскую литературу, которая отмечена дальнейшей фрагментацией, пересмотром канона, усилением центробежных тенденций

Червінська Ольга В'ячеславівна, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

***Російський літературний текст
у сучасному українському світі***

Аналізується здатність чужомовних парадигм ферментувати стилістику постмодерністського тексту. Механізм руйнування „пасіонарності внутрішньої форми” попереднього канону уявляється давнім та закономірним явищем. У доповіді простежується його еволюція. В аспекті теми розглядаються найбільш яскраві сучасні зразки.

ІНТЕРТЕКСТ ЯК ЧИННИК МУЛЬТИКУЛЬТУРНОСТІ

Басняк Тетяна Анатоліївна, аспірантка кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича.

***Креативність історичного зламу
у площині створення штучного літературного топосу***

Геополітичні зсуви першої половини ХХ ст., як наслідки невдалих спроб відомих європейських тиранів втілити у життя утопічні ідеї про досконале суспільство, спровокували хвилю антиутопічних творів. Водночас деякі письменники наважились кепкувати не з фантастичного суспільства, а з суспільства реального, давши нові зразки власного літературного топосу. Подібні штучні топоси почали створюватися під очевидним впливом постмодернізму. Пародіюючи сучасність з її новими

життєвими цінностями, творці фіктивних топосів активно використовували елементи кітчу, який у постмодерністському літературному просторі сягнув рівня мистецтва. У доповіді особливу увагу приділено досвіду Грегора фон Реццорі.

Біляшевич Роман Зіновійович, аспірант кафедри теорії літератури та порівняльного літературознавства Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

***Особливості поліфонічного співіснування голосів-ідеологій
у Біблійній літературі***

Автор аналізує специфіку співіснування різних ідеологій та світоглядів у біблійних текстах. Вказується, що вже сама етимологія слова „Біблія”, яка виводиться від грецького „ta biblia” („книги”), передбачає засадниче ідейне різноманіття. Зокрема, наявність різних версій однієї події чи вчення (наприклад, у Біблії містяться два оповідання про створення людини, дві версії декалогу, чотири Євангелії) створює ситуацію герменевтичної напруги, адже кожна з цих версій розставляє свої акценти та пропонує своє бачення тої чи іншої проблеми. Водночас акцентується, що йдеться не про різнобій у підходах, який пов’язаний з фундаментальним нерозумінням як вихідною точкою, а про діалогічну взаємодію, котра, навпаки, ґрунтується на глибинному взаєморозумінні та гармонії.

Бойцун Ірина Євгеніївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури Луганського національного університету імені Тараса Шевченка, член-кореспондент Міжнародної академії наук педагогічної освіти.

Інтертекстуальні ремінісценції

як стильова ознака літературної казки про тварин

У доповіді простежується на прикладі казки Ярослава Стельмаха „Голодний, злий і дуже небезпечний, або Якось у Чужому лісі” типологічна спорідненість та відмінність сучасної літературної казки про тварин і народного звіриного епосу на сюжетному, образному, ономастичному, стилістичному рівнях. Ключовим моментом у становленні української літературної казки про тварин слід вважати казки Івана Франка зі збірки „Коли ще звірі говорили”, який одним із перших звернувся до запозичень сюжетів та мотивів казок народів світу, адаптувавши їх до української культури. У пропонуваному дослідженні розглядається роль та місце ремінісценцій з інших творів як провідна стильова ознака сучасної української літератури, зокрема літературної казки.

Варецька Софія Олександрівна, асистент кафедри світової літератури, Львівського національного університету імені Івана Франка.

Мультикультуральний аспект

у романі „Бляшаний барабан” Гюнтера Граса

На прикладі роману „Бляшаний барабан” (1959) Гюнтера Граса охарактеризовано мультикультуральний аспект творчості письменника. Зокрема показано, як впливає мультикультуральне середовище, з якого походить автор на його письмо (батько Г. Граса – протестант німецького походження, мати – католичка, кашубка за національністю, митець народився на пограниччі Німеччини й Польщі, в місті Данциг (Гданськ), дитячі роки провів у Польщі, а доросле життя – у Німеччині). Відзначено, що поєднання трьох культур (кашубської, польської та німецької), двох релігій (протестантизму і католицизму), різних традицій та звичаїв у межах однієї родини не могло не відбитися на світосприйнятті автора. Відтак, мультикультуральність як тема займає значне місце в романі „Бляшаний барабан”.

Дерикоз Ольга Борисівна, аспірантка кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Інтертекстуальні компоненти останнього з романів А. Мердок

Розглядається багатоаспектна інтертекстуальна специфіка роману А. Мердок “Дилема Джексона”. Релігійно-філософський та літературний складники тексту осмислюються як парадигмальна єдність християнських та індуїстських ідей, ферментованих англійськими, німецькими та російськими мотивами. Романна образність досліджується крізь призму тропізму, який спрацьовує у тексті як форма дискурсу.

Дзик Роман Анатолійович, асистент кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Еволюція парадигми „француз” у досвіді Ф.М. Достоевського

Розглядається функціонування і трансформація парадигми „француз” у російського класика. Попри певну залежність від штампових і міфологізованих уявлень, перед нами постає оригінальне і глибоке розуміння чужої культури та її ролі в житті і культурі власної країни. Це відчитується на рівні персонажів художніх творів, безпосередньо французів або росіян, заторкнутих французькими впливами, чи напряду: в публіцистиці („Щоденник письменника”) й у листуванні письменника.

Дзись Галина Степанівна, аспірантка кафедри теорії літератури та порівняльного літературознавства Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Інтертекстуальність малої прози Х. Л. Борхеса

Мала проза Х. Л. Борхеса аналізується в аспекті специфіки інтертекстуального відношення. Особлива увага звертається на дослідження місця та ролі інтертексту, нелінійного письма як ключових засад творчості латиноамериканського письменника. Суттєвим концептуальним підґрунтям розвідки слугують теоретичні роботи Р. Барта, Ю. Крістєвої, М. Бахтіна та ін.

Інтертекстуальність у прозі митця відтворена найрізноманітнішими формами (цитати, алюзії, ремінісценції тощо). В борхесівських оповіданнях та мініатюрах відбито міфосинкретичні структури мислення, які поєднують різні часи та простори. Розвинуто думку про те, що інтертекст у творах Борхеса виступає „лабіринтом часу”.

Драч Ігор Дмитрович, аспірант кафедри теорії літератури та порівняльного літературознавства Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

***Зіткнення культур як засіб образотворення
в українській міжвоєнній прозі***

Автор доповіді аналізує українську художню прозу міжвоєнного періоду, зокрема в аспекті її реагування на процеси, які відбувалися в європейському полікультурному середовищі перших десятиліть ХХ ст.. Основна увага зосереджена на інтерпретації зіткнення західної, російської та української культур у творах М.Хвильового, М.Івченка, В.Підмогильного. Посилення міжкультурної взаємодії в Україні досліджується як формотворчий засіб у літературному дискурсі; виявляється вплив національних та культурних домінант на становлення художнього світу.

Жигун Сніжана Віталіївна, аспірантка кафедри теорії літератури та компаративістики Інституту філології Київського національного університету.

***Інтертекстуальна гра в епічному тексті
(на матеріалі української прози 20-х років ХХ ст.)***

На ігрове начало феномена інтертекстуальності дослідники звертали увагу лише побіжно, проте ця тема видається дуже перспективною для дослідження модерністських творів, де функціонування інтертексту зумовлене комплексом прийомів характерних для ігрової поетики. Інтертекстуальність як явище діалогу між текстами на початку ХХ ст. усвідомлюється як структурний елемент та художній прийом і стає

засобом організації гри з читачем. Інтертекст змінює роль останнього, відтепер читач є співтворцем змісту художнього твору. Крім того інтертекст формує інший спосіб читання, що руйнує лінійність тексту, адже кожне інтертекстуальне відсилання – місце для альтернативи: читати далі чи звернутись до тексту-першоджерела. Таким чином читач поводить як гравець. Гравцем є і автор, що крім гри з адресатом, грає і з іншими авторами, тому інтертексту притаманний і деякий характер змагальності.

Журба Світлана Степанівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української та світової літератур Криворізького державного педагогічного університету.

Інтертекстуальна гра

в експериментальному романі 20-х років XX століття.

У доповіді досліджуються інтертекстуальність твору як гра з „чужим текстом”, з „чужим словом”. Інтертекстуальна структура проявляється у різних формах: травестія, пародіювання, шарада, ремінісценція тощо. Включення одного тексту в інший є виявом свободи автора-творця (гра автора) для іронізування, шаржування, гротеску, маскування. Інтертекстуальні перегуки у романах Гео Шкурупія, Майка Йогансена, В.Петрова-Домонтовича, О.Слісаренка, Юліана Шпола та інших визначають специфіку ігрових моделей. Важливою у творах є іронічність, що акцентує на певному типі гри. Стилізування чужих думок, алюзії та ремінісценції посилюють інтелектуалізм експериментального роману.

Зимомря Іван Миколайович, кандидат філологічних наук, доцент, докторант Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Австрійська мала проза XX століття: феномен мультикультурності

Множинна поліаспектність, що заснована на феномені мультикультурності, є помітною рисою творчого набутку таких носіїв австрійської малої прози XX, як І.Айхінгер, Г.Амансгаузер, Г.Андерс, Г.Артманн, І.Бахманн, К.Баєр, Р.Байр, М.Брод, М.Гаусгофер, Г.Гофманнсталь, Г.Додерер, Е.Канетті, Ф.Кафка, О.Кокошка, Р.Музіль, Е.Новак, Й.Рот, Ф.Т.Чокор, Е.Фрід, Б.Фрішмут, Г.Фріч, Г.Фуссенеггер, А.Шнітцлер. Чимало з них жили й творили в умовах дії державного організму Австро-Угорської монархії, до якої належали носії різних народів і були своєрідними „донорами” збагачення німецькомовного художнього масиву. Проте концептуально вагомі позиції випливають передусім з моделювання поліваріантного й водночас єдиного культурного простору на землях колишньої Австро-Угорщини. Таке моделювання поєднувало у собі різноманітні впливи, традиції, які характеризували ідейно-

емоційний зміст національних надбань – у літературі та мистецтві – конкретного народу. Чин такого моделювання не втратив свого означеного співвідношення і після занепаду Наддунайської монархії.

Козачук Ніна Володимирівна, кандидат філологічних наук, асистент кафедри української літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Інтертекстуальність як ознака стилю Валерія Шевчука

Розглядається інтертекстуальність як своєрідна ознака творчості Валерія Шевчука. Найчастіше автор використовує інтерпретацію біблійних легенд, опосередковані ремінісценції – пародії, алюзії, перифрази. Вдаючись до інтертекстуальності, письменник вимагає ерудованого читача, здатного розпізнати вкраплення “чужих” текстів, котрі майстерно завуальовані, приховані.

Кораблева Наталья Васильевна, кандидат филологических наук, доцент кафедры теории литературы и истории украинской литературы Горловского государственного педагогического института иностранных языков.

О двух стратегиях интертекстуальности

В основе интертекстуальности, функционирующей или как локальный художественный прием, или как конструктивный принцип произведений преимущественно постмодернистского типа, присутствует идея множественности: текстов, субъектов, смыслов. Существование, по крайней мере, двух типов постмодернизма позволяет говорить о разных авторских (и читательских) интенциях по отношению к этой множественности. Одна проявляется в „свободной” игре отдельными частями, фрагментами, элементами, где нет и не может быть единственного и единого смысла, а главное состоит в самом процессе игры. Другая, у истоков которой убеждение в целостности мира, заключается в выявлении связей между множеством разрозненных „своих” и „чужих” фрагментов с целью воссоздания первоначального единства. Стратегии интертекстуальности рассматриваются в докладе на примере творчества А.Битова.

Коршунова Світлана Іванівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри світової літератури Прикарпатського університету ім. Василя Стефаника.

Інтертекстуальний дискурс роману Л. Улицкой „Медея и её дети”

В докладе исследуется интертекстуальный диалог между известным античным мифом и его авторской интерпретацией в условиях изменившейся парадигмы мышления и ценностей, порождённых, в частности, и той мультикультурной ситуацией, в которой создавался роман Л.Улицкой „Медея и её дети”.

Левицька Оксана Степанівна, українська академія друкарства. м. Львів.

Інтертекстуальний дискурс роману Джона Фаулза

„Жінка французького лейтенанта”

У сучасній практиці аналізу текстів постмодерністської літератури часто доводиться звертатися до теорії інтертекстуальності (від діалогу текстів М. Бахтіна до зовнішніх контекстів як інтертекстів у Ж. Дерріди). Концепція інтертекстуальності розширює межі аналізу тексту, дозволяє розкрити нові контексти, простежити спорідненість окремих текстів.

Інтертекстуальність є визначальною ознакою поетики романів Дж. Фаулза, зокрема роману „Жінка французького лейтенанта”.

У доповіді проаналізовано інтертекстуальний простір роману „Жінка французького лейтенанта” на структурному та семантичному рівнях, з’ясовано міжтекстові зв’язки.

Розглянуто інтертекст у системі класифікації контекстів роману, з’ясовано його часопросторові координати та функціональність на структурному рівні.

Негодяєва Світлана Анатоліївна, кандидат філологічних наук, асистент кафедри української літератури Луганського національного університету ім. Тараса Шевченка.

Інтертекстуальні параметри: літературознавчий дискурс

Запропонована студія відобразила межовий стан сучасного літературного процесу та тенденції його розвитку щодо визначення складових міжтекстових взаємодій. Це дозволило вважати результати роботи перспективними. Крізь взаємодію різних видів інтертекстуальності переосмислюється ряд важливих аспектів літературного процесу, які базуються на картинах світу і концепції людини. Інтеграція засад різнобічних підходів до теорії інтертекстуальності дозволила довести, що інтертекстуальність – це система міжтекстових взаємодій транстекстуальних та світоглядних кодів крізь авторсько-читацьку рецепцію, репрезентована генетичним, інтенціональним, іманентним або рецепційним видами.

Потапенко Світлана Володимирівна, аспірантка кафедри фольклористики Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Деякі питання інтертекстуальності

Доповідь присвячена проблемі інтертекстуальності у фольклорі в контексті сучасних філософських і літературознавчих пошуків. Розглядаються різні підходи до вивчення явищ інтертекстуальності в гуманітаристиці. Указується специфіка міжтекстових зв’язків творів

традиційної народної культури, висвітлення якої дає змогу глибше вивчити процеси утворення, а з тим і варіювання фольклорного твору в процесі функціонування його в усній трансмісії. На матеріалі українського фольклору здійснено обґрунтування ключових концептів понятійного апарату інтертекстуальних студій, методологічно необхідних для плідних дослідницьких здобутків як у теоретичній фольклористиці, так і у сфері літературознавчого аналізу.

Рубан Алла Анатоліївна, кандидат філологічних наук, доцент; завідувач російсько-українського відділення філологічного факультету Слов'янського державного педагогічного університету.

Інтертекст як одна із основних складових прози Л.М.Андрєєва

У доповіді здійснено аналіз репрезентативних творів Андрєєва з точки зору проблем інтертекстуальності XX ст., визначено й узагальнено її художні особливості. Виявлено, що інтертекстуальну природу мають твори різних жанрів і періодів творчості письменника.

Особливу увагу автор доповіді звертає на високий ступінь і специфіку інтертекстуальних зв'язків прози Андрєєва: символічних образів і мотивів, стилізованих і пародійованих жанрів, звертання до Біблії, античної міфології, творів російських та західноєвропейських письменників і філософів XIX – початку XX ст., творів образотворчого мистецтва (Гойї, Врубеля) тощо. З урахуванням цих особливостей проза Андрєєва вписана у новий контекст – модерністську прозу XX ст.

Сіверська Світлана Федорівна, аспірантка Луганського національного університету імені Тараса Шевченка.

Вплив мультикультурності на наративні особливості автобіографічного інтертексту кін. XX – поч. XXI ст.

На зламі тисячоліть цивілізація переживає численні зміни: ритм життя прискорився, події стали більш динамічними, в нашу повсякденність увійшли інноваційні технології, відбуваються процеси урбанізації, індустріалізації, глобалізації. Культурне життя характеризується постмодерністським плюралізмом. Сучасний світ постає перед нами як сукупність множинності культур. Явище мультикультуралізму відбилося на літературному процесі. В формуванні естетичних уподобань читача мемуарна література має не менше значення, ніж художня. Інтертекст, створений автором, концентрує в собі величезну кількість культурних кодів. Письменник взаємодіє з читачем, між ними ведеться діалог. Усвідомлення інтертексту постає перед читачем як інтерпретація, яка допомагає самовизначитися у світі. Через дослідження наративу автор доповіді намагається пояснити те, яким чином сучасний спосіб життя відобразився в автобіографічних романах к. XX – поч. XXI ст.

Чернухін Олександівна, аспірантка кафедри іноземних мов Кам'янець-Подільського державного університету.

***Особливості художньої трансформації
фольклорно-міфологічних мотивів у художню канву романів
“Роб Рой” В. Скотта та “Кармелюк” М. Старицького***

У доповіді розглянуто фольклорні та історичні джерела творчості В. Скотта та М. Старицького. Проведено детальний аналіз взаємозв'язку та взаємовпливу фольклору, історії та літератури, виявлено закономірності трансформації фольклорних та історичних елементів у літературі, враховуючи усі принципи відмінності цих споріднених явищ, і підкреслено важливість розгляду їх взаємодії для глибшого розуміння менталітету народу та його творчості.

Чумак Галина Василівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії і практики перекладу Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

***Функціонування українських реалій в англомовному постмодерному
тексті роману М.Левицької “Історія тракторів по-українськи”
 (“The History of Tractors in Ukrainian”)***

У доповіді розкривається функціонування українських соціо-культурних історичних та лінгвістичних реалій у тексті роману М.Левицької “Історія тракторів по-українськи”. Українські реалії використані з метою характеристики головних героїв - етнічних українців, які перебувають в англомовному соціокультурному дискурсі та проходять болісний шлях самоідентифікації.

Шимчишин Марія Мирославівна, кандидат філологічних наук, доцент, докторант кафедри теорії літератури та порівняльного літературознавства Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Гарлемський ренесанс як пролог мультикультуралізму

У доповіді розглядається афро-американське відродження як потужний голос Іншого в американській культурі початку ХХ століття. Аналізуються праці В. Дюбуа та А. Локка в яких оприєвнена ідея негритянської культури як рівноправної та невід'ємної конститuentи американської.

Шутяк Лілія Мар'янівна, асистент кафедри журналістики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

***Тематична спільність як інтертекстуальний чинник:
приклад Вірджинії Вулф та Віслави Шимборської***

У компаративістській методиці аналізується літературно-критична діяльність англійської письменниці Вірджинії Вулф та польської поетеси

Віслави Шимборської у контексті поняття інтертекстуальності, виокремлюються спільні тематичні перегуки у творчості авторок. Позитивно розв'язується питання про припустимість зарахування виокремленого явища до чинників інтертекстуальності.

АКТУАЛЬНІСТЬ ПЕРЕКЛАДУ ЯК ФОРМИ МІЖНАЦІОНАЛЬНОГО СПІЛКУВАННЯ. ЗВ'ЯЗОК ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧОЇ ДИСКУРСИВНОЇ ПРАКТИКИ З НОВИМИ ФОРМАМИ МОВЛЕННЄВОГО СПІЛКУВАННЯ

Бандровська Ольга Трохимівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри світової літератури Львівського національного університету імені Івана Франка.

Імагологічний аспект сучасного англійського роману

В умовах мультикультуралізму, який декларує „культурну множинність різного роду – расову, етнічну, регіональну, гендерну, сексуальну – тобто широкий діапазон множинності”, коли триває подвійний процес глобалізації і локалізації, особливої актуальності набувають імагологічні дослідження художньої літератури. Імагологія, яка вивчає національні образи світу і є важливою складовою сучасної літературознавчої компаративістики, дає можливість оцінити формування і процесуальність інонаціональної образності в окремих національних літературах, зрозуміти характер діалогу між народами і культурами. Враховуючи гегелівське розуміння алтерності, а також постмодерне осмислення „іншого” як інтегрованого в ідентичність „я”, у даній розвідці робиться спроба простежити функціональний характер інонаціональних персонажів в романах сучасних англійських письменників (М. Бредбері, Д. Лодж, А. Голінгхерст та ін.), враховуючи вплив національних стереотипів на імагологічну образність, і, відповідно, через стосунок авторського „я” до „іншого” охарактеризувати його власну ідентичність.

Боровинський Ілля Миколайович, аспірант кафедри теорії та практики перекладу з англійської мови Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Поезія Г. Лонгфелло „Псалом життя” крізь призму українських перекладів

Творчість Г. Лонгфелло частково є загадкою для українських поціновувачів поетичного слова. Він залишив по собі значний доробок віршів, тематика яких охоплює різноманітні сфери людських інтересів. Лише останнім часом українські перекладачі звернули увагу на поезію Г. Лонгфелло. Мета цієї розвідки – проаналізувати особливості перекладу поезії „Псалом життя” і виокремити образи та ідеї, які є наскрізними для

поетики Г. Лонгфелло. В рамках поставленої мети мають бути вирішені такі завдання, як визначення образних складових вірша та окреслення їх якостей в українських перекладах. Новизна полягає у спробі порівняльно-зіставного аналізу цієї поезії та відповідних перекладів в контексті загальної поетичної спадщини письменника. Матеріалом слугували оригінальні твори Г. Лонгфелло та українські переклади М. Губко, М. Пилипинського і В. Мисика.

Васильєв Євгеній Михайлович, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри теорії та історії світової літератури Рівненського інституту слов'янознавства Київського славистичного університету.

Інтертекстуальність драматичного твору:

спільність умовних прийомів у драматургії В. Набокова та Е. Йонеско
Доповідь присвячена інтертекстуальним зв'язкам і типологічним збігам драматургії В. Набокова („Винахід Вальса”, „Подія”) й Е. Йонеско („Голомоза співачка”, „Стільці”, „Макбет”). Досліджується специфіка умовного та життєподібного в драматичних текстах митців, що належали до різних генерацій та літературних і театральних традицій.

Грицак Наталія Русланівна, кандидат філологічних наук, асистент кафедри російської мови та літератури Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

***Твори О.С. Пушкіна українською мовою
(на матеріалі перекладів Б. Лепкого)***

У доповіді здійснена спроба аналізу перекладів на українську мову поезії О.С. Пушкіна. Автор зазначає, що загальний настрій творчої спадщини українського митця перегукується з філософським змістом віршів О.С. Пушкіна „Телега життя” та „Я пережив свої желання”, що були перекладені протягом 1899–1900 років. Лейтмотивом проходить думка про швидкоплинність людського життя. Б.С. Лепкий вдало відтворив оригінальну композицію віршів, продемонстрував внутрішній зв'язок між строфами, розкрив ідейно-тематичну спрямованість.

Стоянова Таня Драгнева, главен асистент, доктор, Югозападен университет „Неофит Рилски”, Благоевград, България.

Незнакомая и классическая литература

Доклад ставит вопросы, связанные с рецепцией художественной литературы в Болгарии в следующих аспектах: какая литература читается сегодня в Болгарии; каким образом читатель делает свой выбор (что предопределяет выбор читателя); каким образом литературная критика, респ. реклама, навязывают выбор той или иной книги читателям; по каким критериям признать произведение современной литературы

классикой. Автор рассматривает эти вопросы, пользуясь мнениями читателей, опубликованные в Интернет сайтах и ставит вопрос о сущности чтения художественного текста в Болгарии в контексте глобальной ситуации.

Калашник Ольга Олександрівна, аспірантка кафедри теорії літератури і компаративістики Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Візіонерський тип творчості: поезія і живопис

Існують естетичні універсали в різних видах мистецтва. Естетичною універсалиєю є візіонерство як тип творчості. Воно досі не утверджене в теоретичній естетиці, однак у мистецтві, насамперед у словесному, виявляє себе доволі яскраво і розмаїто. Оскільки музику ми розглядаємо як візіонерську творчість впринципі, виступ присвячено питанню можливості візіонерського переживання у живописі. Візіонерська поезія цілком корелює з візіонерством у живописі, що засвідчується зокрема численними перегуками відмінних за матеріалом творів і художніми паралелями в них. Основні риси візіонерства – “бачення безкінечного у кінечному”, видіння як одкровення – ми знаходимо не лише в тематиці творів, але й у техніці і творчому методі митців усіх трьох видів мистецтва. Це дає змогу виявляти між ними інтерсеміотичні паралелі і структурувати візіонерський тип творчості як універсалию.

Косюк Оксана Михайлівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії літератури, зарубіжної літератури та журналістики Волинського державного університету імені Лесі Українки.

Реальні шоу – трансформація вічних робінзонад

Робінзонада – один із вічних загальнолюдських мотивів. Кожна епоха надає йому нового соціального та філософського звучання, а притчевий характер явища допускає безліч тлумачень. Однак, як справедливо зазначила С. Павличко, люди не дуже люблять „ініціально зумовлені” моральні уроки, тому кожна нова “пігулка” “повчальних” пригод обов’язково має бути чимось підсолоджена, “вона має бути новою: дотепною, розважальною, чи у якийсь спосіб захоплюючою”. Останнє твердження якнайбільше стосується сучасних робінзонад у їх медіавияві (мовою масової культури – у форматі реального ТБ).

Мета усіх “робінзонад” однакова – випробувати людину в реальних екстремальних ситуаціях. Однак завдання “мешканців безлюдних островів” здебільшого різні. Продемонструємо це, здійснивши компаративний аналіз сучасних медіапроектів “Останній герой” та “За склом”.

Кравець Ярема Іванович, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри світової літератури Львівського національного університету імені Івана Франка.

Франкомовна Гончаріана: досягнення і перспективи

Франкомовна Гончаріана пройшла понад піввіковий шлях, часто відображаючи на собі діаметрально протилежні судження про видатного майстра української прози. О. Гончар як видатний письменник другої половини ХХ століття не залишився поза увагою критика П'єра Декса, люксембурзької франкомовної письменниці Розмарі Кіфер, французького славіста Жоржа Люціані та ін. Переклади французькою мовою десяти новел письменника (1972 р.), романів "Прапороносці" (1948 р.) і "Циклон" (1977 р.), а також фрагментів з роману "Собор" (2004), не тільки є промовистою сторінкою інтеграції української культури за кордон, але дають вдячний матеріал для глибокого монографічного дослідження франкомовного прочитання прози О. Гончара.

Лавренів Валерій Анатолійович, кандидат філологічних наук, доцент кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Перекладацька інтерпретація вірша Христо Ботева „Поділ”

В повідомленні розглядаються різномовні переклади одного з віршів відомого болгарського поета Х.Ботева «Поділ». В різні роки він був перекладений на українську (В.Сосюра, П.Тичина, Д.Павличко) та на російську мови (С.Городецький, О.Гатов, О.Сурков). Подається структура, художні особливості першотвору та головні риси індивідуального стилю автора. На цьому фоні аналізуються засоби та методи їх відтворення в перекладах. Розкриваються розбіжності у відтворенні поетики оригіналу, а, отже, й у інтерпретації твору в цілому. Акцентується увага на проблемі співвідношення стилю автора і стилю перекладача та на причинах різного прочитання тексту оригінала.

Лебідь Галина Василівна, доцент, старший викладач кафедри „Українознавство” Одеського національного морського університету.

***Проблема художнього перекладу
в науковій та довідковій літературі***

Художній переклад – вид літературної творчості, в процесі якого твір, виконаний засобами однієї мови, відтворюється іншою. Література за своєю природою – єдиний вид мистецтва, який „замкнений” мовними кордонами – на відміну від живопису, музики, культури, танцю і т.п. Літературний твір доступний лише тим, хто володіє мовою, якою він написаний. Специфіка *художнього перекладу* визначається, з одного

боку, його місцем серед інших видів перекладу, а з іншого – його співвідношенням з *оригінальною* літературною творчістю. Об'єктами нашої уваги є праці з теорії перекладу, зокрема художнього; праці письменників про особливості перекладу творів конкретних чужомовних авторів. Зокрема, розглядається творчість І.Я.Франка і М.Т.Рильського як Майстрів художнього перекладу. Розглядаються також аспекти сьогодення щодо означеної проблеми.

Лохман Наталья Хоримовна, аспірант кафедри мирової літератури и классической филологии Донецкого национального университета.

***Ритмо-фонетическая организация художественного текста:
оригинал и перевод (на материале сказки А. де Сент-Экзюпери
„Маленький принц” и перевода на русский язык Н. Галь).***

В докладе исследуется роль и функции ритмо-фонетических средств в создании художественной картины мира произведения. Рассматриваются также возможности воссоздания этих средств в иной языковой системе.

Луцак Світлана Миколаївна, кандидат філологічних наук, доцент, докторант кафедри теорії літератури і порівняльного літературознавства Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

***Доцільність застосування психофізіологічного концепту домінанти
в літературознавчій когнітивістиці***

Центральна проблема літературознавчої когнітивістики – взаємозв'язок між структурами думки і вираження – знаходиться на перетині кількох наук (передовсім психології художньої творчості, естетики та фізіології вищої нервової діяльності). Для її адекватного вирішення в умовах дискурса літературознавства необхідно максимально точно змодельувати феномен мисленнєвої взаємодії учасників художнього діалогу, обравши спільний для вказаних вище наук простір теоретичної інспірації. Таким мисленнєвим проектом можна, очевидно, вважати концепт домінанти, який продуктивно функціонує в них у таких своїх варіантах, як „емоційна домінанта”, „креативна домінанта” і „нейрофізіологічна домінанта” відповідно.

Діалогічний характер людського мислення (і творчого – зокрема), як бачимо, обґрунтований не тільки в естетиці М. Бахтіна, а й у «фізіології» О. Ухтомського. Це дає підстави досліджувати за допомогою загальнонаукового концепту домінанти і такі аспекти творчого діалогу, як конфлікт інтелектуального й емоціонального, відображення й оцінки в мисленнєвій сфері митця, динамізм художнього цілого, деформаційно-ненормативна природа естетичної насолоди і под.

Мармазова Людмила Леонідівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри світової літератури та класичної філології Донецького національного університету.

***Специфіка інтертекстуальності
у п'єси Т. Стоппарда „Винахід любові”***

У доповіді розглядаються такі концептуально значущі літературно-культурологічні інтертекстуальні площини п'єси Тома Стоппарда „Винахід любові”, як антична, вікторіанська та біблійна. Інтертекстуальність постмодерністської драми розглянуто як один із провідних засобів інтелектуалізації художнього матеріалу, що поширює семантичний потенціал творів.

Науменко Наталія Валентинівна, кандидат філологічних наук, доцент, докторант кафедри новітньої української літератури Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

***Нові тональності співучої Америки:
студії перекладів одного вітменівського вірша***

У доповіді аналізуються російські та українські переклади одного з найвідоміших верлібрів В.Вітмена “I hear America singing”, виконані в різний час різними митцями. Показано, що автори перекладів по-своєму дотримуються настанов перекладацької роботи: “Переклад має читатися як текст, сучасний оригіналові” й “Переклад має читатися як текст, сучасний перекладачеві”; з'ясовано, як саме естетичне сприйняття різних перекладів того самого оригіналу варіюється залежно від історико-культурних особливостей періоду їх створення (початок та друга половина XX ст., наші дні) і особистості перекладачів (поетичний досвід, професія, вік).

Нікоряк Іван Васильович, викладач кафедри суспільних наук та українознавства Буковинського державного медичного університету.

***Специфіка перекладацької техніки метафори
у практиці Миколи Зерова***

Розглядається феномен метафори у перекладній творчості українського поета-неокласика Миколи Зерова, зокрема досліджуються його переклади поезій М. Лермонтова.

Нікоряк Наталія Валеріанівна, аспірантка кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

„Земля” О.Довженка як сценарний текст

Розглядається кіносценарій О.Довженка „Земля” як ліричний текст, що презентує автора. У компаративістичній методиці порушується питання

видових трансформацій авторського стилю (стиль тексту і стиль кіно). Зокрема, аналізується значимість налаштованості автора на різну рецептивну аудиторію (читач – глядач), вплив останньої на завершення тексту.

Осадча Юлія Володимирівна, кандидат філологічних наук, молодший науковий співробітник відділу світової літератури Інституту літератури ім. Т.Шевченка НАН України.

*Європейська літературознавча термінологія
в трактаті „Прихована сутність прози” Цубоуті Сьойо*

Присвячений проблемам художньої сюжетної прози теоретичний трактат „Прихована сутність прози” (1885-1886), який належить одному з найвідоміших культурних діячів і реформаторів японського письменства кінця XIX – початку XX ст. Цубоуті Сьойо (1859-1935), став віхою, що відзначила суттєві зміни функціонування понять і термінів у тогочасному японському літературознавстві. Спонукою до написання такої праці стало знайомство Цубоуті Сьойо з історією національних літератур Європи, зокрема англійською. Власне, трактат, принаймні його окремі частини, були написані переважно під безпосереднім впливом тогочасної англійської (ширше – західноєвропейської) філологічної традиції. Окрім того, сама концепція сюжетної прози – *сьосецу* – побудована на основі якщо не чіткого і прямого ототожнення, то щонайменше співставлення з англійським романом – *novel*, орієнтації на його поетикальну систему та соціальні функції.

Радчук Віталій Дмитрович, доцент кафедри теорії і практики перекладу з англійської мови Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Розмаїття мов і різновиди перекладу

Зазвичай переклад визначають як заміну тексту текстом і заміну мови. У такому разі універсальне поняття мови як властивості людської свідомості зводиться до етномови, а переклад постає лише як засіб подолання мовного бар'єра. Насправді переклад зберігає мову як засіб порозуміння, і то навіть особливу, як-от стиль, реєстр, жанровий дискурс тощо. А різновидів перекладу існує безліч з огляду на величезне розмаїття семіотичних систем. За Р. Якобсоном, переклад може бути внутрішньомовним, міжмовним і міжсеміотичним – несловесним зі словесної мови. На наш погляд, останнє поняття – родове і може включати перехід змісту з будь-якої системи знаків у будь-яку іншу, в тому числі і тлумачення несловесних творів словесними. Інакше семіотику довелося б розуміти дуже вузько.

Сажина Алла Володимирівна, кандидат філологічних наук, асистент кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Реклама як чинник філософії побуту

Культура і наука дедалі більше виявляють здатність до зняття різного роду опозицій, аналізуючи сучасні загальнокультурні явища у їх об'єктивній сутності. Останніми десятиліттями зростає увага до т.зв. культури *повсякденності*. Вона визнається не антиномічною „високій” культурі категорією, а її органічною складовою частиною. Як важливий чинник побутового дискурсу розглядається *реклама*.

Філоненко Наталія Михайлівна, кандидат філологічних наук, асистент, кафедри української літератури Луганського національного університету імені Тараса Шевченка.

Дискурсивний характер перекладів Ю.Андруховича

У доповіді розглядається збірка перекладів Ю.Андруховича „День смерті Пані День: Американська поезія 1950-1960-х років”, на основі якої досліджується подібність літературних процесів в Америці 1950-1960-х рр. та в Україні 1980-1990-х рр.; простежується вплив перекладацької діяльності на еволюцію ідіостилю самого поета-перекладача. Розглянуті питання дозволяють зробити висновок, що переклади Ю.Андруховича мають дискурсивний характер.

Чотарі Вероніка Аттіловна, аспірантка кафедри теорії літератури та порівняльного літературознавства Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

***Поетичний переклад як вияв зіткнення світоглядних систем
(на матеріалі Книги Псалмів)***

Увага зосереджується на теоретичній експлікації особливостей поетичного перекладу сакральної поезії як форми міжнаціонального спілкування. У доповіді виокремлено характерні риси жанрів поетичного перекладу Книги Псалмів, які складають наступну парадигму: переспів – наслідування – варіація – версія. На основі порівняння біблійної поезії з творами українських письменників XIX – XX ст. здійснено аналіз ступенів співвідношення традиційного та новаторського у псалмових переробках, простежено взаємопроникнення світоглядних систем оригінальних та перекладних текстів. Окреслено генезу біблійного жанру псалма, способи його рецепції, трансформації, деформації в українській літературі в контексті інших європейських літератур.

Школа Валентина Миколайівна, кандидат філологічних наук
національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова.

Міфологеми „нової людини”

в українській драматургії 20-30 рр. XX століття

У доповіді (на матеріалі творів Дмитра Бузька, Івана Дніпровського, Миколи Куліша, Якова Мамонтова, Юліана Шполи) розглядаємо проблему концепції особистості в українській драматургії 20-30 рр. XX століття. При аналізі творів послугуємося категорією міфу, трактуючи образ „нової людини” як одну з міфологем. Виявляємо позитивний і негативний варіанти культурного героя – нові суспільні амплуа, викликані поляризацією суспільства, яка відбувається по лінії „свій”-„чужий”. Простежуємо процес розчинення особистості в натовпі, ототожнення її з колективом. Досліджуємо реміфологемізацію та деміфологізацію образу „нової людини”.

МАРГІНАЛЬНІ ЯВИЩА МУЛЬТИКУЛЬТУРНОГО ПРОЦЕСУ

Бербенець Людмила Сергіївна, молодший науковий співробітник
відділу теорії літератури Інституту літератури імені Т. Г. Шевченка НАН
України.

Пастиш як „переклад” класики на мову сучасної культури

Пастиш постає у літературі та культурі постмодернізму неоднозначним способом „переписування” класичного канону. Він, з одного боку, занадто вільно поводить з „чужим” текстом, межує з нігілістичними його „перечитуванням” та деконструкцією, а з іншого – виступає своєрідним засобом реабілітації та надання класиці нового звучання в сучасній літературі. Пастишування вже існуючих культурних здобутків постає не лише комерціалізованим процесом, а й передачею та збереженням „культурної пам’яті” людства та пам’яті художнього літературного тексту, способом його виживання.

Ми розглянемо постмодерністські монопастиші, скомпоновані на основі тексту трагедії „Гамлет” В. Шекспіра. Сконструйованість тексту-пастишу із елементів прототексту та нового авторського тексту дає змогу говорити про його інтертекстуальну природу та „інтермедіальний” потенціал, а також тяжіння до „перекладу” тексту-оригіналу на „мову” іншої культури (наприклад, „Гамлет” Л. Філатова), іншого жанру (детективна версія „Гамлета” Б. Акуніна, алегорія Л. Філатова), іншого виду мистецтва/способу передачі інформації („Кватирка” М. Задорнова), сучасних театру та кіно (постановки „Гамлета” Б. Жолдака, Р. Стуріа, кінострічка „Гамлет” М. Альмерейди). Сучасні, підкреслено нетрадиційні переклади тексту „Гамлета” (Ю. Андрухович, В. Поплавський, А. Чернов) дають можливість говорити й про своєрідний переклад-пастиш.

Василишин Олег Васильович, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української мови та літератури Кременецького обласного гуманітарно-педагогічного інституту імені Тараса Шевченка.

Південна Волинь як мультикультурний край

Південна Волинь з давніх-давен вважається полікультурним краєм: українці, поляки, євреї, німці, чехи, вірмени. Цей факт дуже впливав на формування їхнього менталітету, світогляду, не лише виробляв загострене відчуття належності до тієї чи іншої етнокультурної спільноти, але й сприяв винятковій толерантності. Знаковими постатями в історії літератури Волині стали: поляк Юліуш Словацький, єврей Ісаак Бер Левінзон, українці Улас Самчук та Борис Харчук та інші. У доповіді зроблено спробу розглянути їхню творчість як явище мультикультуралізму.

Ваховська Неля Леонідівна, викладач кафедри теорії та історії світової літератури Київського національного лінгвістичного університету.

„Західний колоніалізм” та „маргіналізація Сходу”

в німецькому романі об’єднання 1990-х років (на прикладі романів

Є.Шпаршу „Кімнатний фонтан” та Р. Їргля „Собачі ночі”)

Доповідь присвячена реалізації суспільно-політичного дискурсу об’єднання ФРН та НДР після Повороту (Wende) 1989/90 рр.. Попри ідилічні очікування „об’єднання втрачених братів і сестер” (В.Лепеніз), „нечувана подія” возз’єднання вже на початку 1990-х років виявилася проблематичною: насильницька „вестернізація Сходу”, труднощі інтеграції східнонімецького населення до нових умов, криза самоідентифікації західних земель призвели до прояву глобального розриву всередині постульованої німецької єдності, що відбиває художня література цієї доби. З метою створення цілісної національної картини світу роман 1990-х рр. здійснює артикуляцію соціальних афектів, викликаних жахом перед інакшістю відомого (Е.Брюнс): возз’єднання Німеччини представляється як поєднання протилежностей – Заходу і Сходу, семантика яких редукується до Західної і Східної Німеччини і набуває пейоративних конотацій: прогресивність-відсталість, активність-пасивність, молодість-старість, але також бездушність-людяність, глобалізована безликість-національна самотність тощо. В іронічно полярній картині возз’єднання Схід зазнає особливої міфологізації – перетворюється на „серце півдня” в межах сучасного блискучого західного світу, який здійснює економічну та культурну експансію на Нові землі. Водночас стратегіями девальвації стереотипних уявлень у романах постають інтертекстуальність, фантазмагорія (Р.Їргль), бурлеск, карнавалізація та мовні ігри (Є.Шпаршу).

Вознюк Ольга Миколаївна, аспірантка кафедри теорії літератури та порівняльного літературознавства Львівського національного університету імені Івана Франка.

***Українець як Інший
у польському літературному еміграційному дискурсі
(на прикладі творчості Є. Стемповського та Ю. Лободовського)***

Рецепція українця як Іншого у польському літературному дискурсі в період еміграції після другої світової війни зазнає змін, а саме, відбувається ревізія польсько-українських стосунків та відкриття культури українця як Іншого, не Чужого. Рецепція українця як Іншого в імагологічних категоріях яскраво демонструє, на нашу думку, творчість польських еміграційних письменників Є. Стемповського та Ю. Лободовського. У своєму творчому доробку польські інтелектуали запропонували нову візію України та українців в умовах еміграції, зосередили увагу на партнерському сприйнятті української культури як Іншої, а не підкореної нації. Імагологічний образ українця, який постав у їхніх творах, розпочинає новий етап українсько-польського культурного дискурсу.

Захаров Віталій Володимирович, аспірант кафедри полоністики Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Тіло і секс у художній прозі Станіслава Ігнація Віткевича

Доповідь репрезентує спробу інтерпретувати дискурс тілесності і сексуальності, представлений у художній прозі – романах „622 падіння Бунго”, „Прощання з осінню”, „Ненаситність” – польського авангардиста Станіслава Ігнація Віткевича (Віткація).

Аналіз текстів творів та значного масиву польськомовного літературознавчого матеріалу доводить, що у площині захоплень автора знаходиться не лише звичне змалювання тіла і сексу, а й натуралістична деталізація описів та зацікавлення перверсійною поведінкою людини. Таким чином проблема тіла та сексу розгортається у безпосередньому взаємозв'язку з гендерним питанням у творчості Віткація.

Канчура Євгенія Орестівна, пошукач Київського Національного Лінгвістичного Університету.

***Інтертекстуальність як особливість жанру фентезі
(на прикладі романів Террі Претчетта)***

У вивченні фантастики та фентезі ключовим терміном є „посилка” – припущення про реальність надзвичайних подій, яке формує сюжет. Особливість фентезі-посилки – інтертекстуальна мотивація, що виноситься за межі тексту і спирається на знання про світ, властиві

кожній людині, які походять з підсвідомого досвіду і з культури тексту епохи. Англійський фантаст Террі Претчетт створює світ, де текст має реальну силу: всі мешканці мультиверсуму знаходяться у „бібліотеко-просторі” (“L-space”), де взаємодія наративів формує реальність. У доповіді розглядається моделювання Террі Претчеттом мультикультурного суспільства у тектуалізованому просторі Дискосвіту, вплив інтертекстуальності на виникнення стереотипів сприйняття „чужого народу” та пошук засобів ведення діалогу між культурами.

Кирилова Таміла Анатоліївна, викладач кафедри теорії та історії світової літератури Київського національного лінгвістичного університету.

Маргінеси „чужої” мови

в романі Джені Ерпенбек „Словник” („Wörterbuch”)

Запропонована розвідка є однією із численних спроб постколоніальних феміністичних студій відповісти на запитання Г.Ч. Співак „Чи може підпорядковане промовляти?”. У доповіді важливо з’ясувати, як сучасна німецька жіноча проза на прикладі творчості молодої авторки Джені Ерпенбек, зокрема, на матеріалі її роману «Словник», визначає статус жінки з комплексом дотичних до нього проблем у ході вписування жіночого почасті автобіографічного досвіду в національну історію тоталітарного минулого. З огляду на актуальність постколоніальної критики та недостатню обізнаність української аудиторії з німецькомовними літературами, в доповіді буде здійснено аналіз тексту через усвідомлення проблеми мови і влади. Мовний скепсис початку та середини ХХ століття набуває в романі оригінального звучання. Як подвійно пригноблений суб’єкт, жінка та водночас жінка-східнячка, героїня пише власну історію з трансформацією її в якусь невідому країну Латинської Америки, накреслюючи історію нації.

Криворучко Світлана Костянтинівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри німецької філології та перекладу Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Мотив свободи в романі Мілана Кундери „Безсмертя”

Роман „Безсмертя” М. Кундери є маргінальним явищем, своєрідним символом відбиття ймовірної свободи, що здатна об’єднати та відродити національне чеське мислення на космополітичному рівні. Мотив свободи виступає провідним складником роману, що підводить до проблеми відчуття цієї категорії в галузях мистецтва, творчості, побуту, індивіда, нації, історії, політики, героя, та допомагає краще зрозуміти поетикальні явища сучасного літературного процесу. Поетика „Безсмертя” утворює синтез уяви й рефлексії, який ґрунтується на аналізі об’єктів і явищ.

Письменницькому „аналізові” іноді надається документальний характер, який сприяє діалогу автора з наукою, історією, живописом та літературою минулого. Мотив свободи проходить у романі через загальну поетикальну спрямованість, що поєднує різнопланових персонажів, де сучасність перетинається з минулим, творчій вимисел з історичними фактами, художні образи з реальними особистостями.

Левко Уляна Елізбарівна, аспірантка Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

***Адаптація античної парадигми у „марсіанському міфі”
наукової фантастики (на матеріалі прози Станіслава Лема)***

У доповіді розглядається взаємодія в текстах science-fiction С. Лема різних культурних горизонтів: усталеного в англomовній науково-фантастичній літературі моделювання фікційного інопланетного світу як поля еволюції культури, співвідносною з земною; рецепції античного світобачення у слов'янському науково-фантастичному дискурсі другої половини ХХ ст.; проблемного поля комунікації людина-штучний інтелект, де затрачаються опозиції національних елементів. У залежності від того, котра зі згаданих культурних проєкцій набуває переваги, „марсіанський міф” у творчості письменника проходить шлях від адаптації до деструкції на користь оновлення античного відчуття зв'язків людина-світ.

Медицька Мирослава Степанівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри світової літератури Прикарпатського національного університету імені В.Стефаника.

***Мультикультуральність у художньому мисленні Віри Вовк:
генетично-контактні виміри***

Українська письменниця, перекладач та літературознавець Віра Вовк (Селянська) у своїй поетичній, прозовій творчості поєднала елементи багатьох культур та літератур. Передовсім рідної, української, адже авторка, не зважаючи на постійне проживання за кордоном, не втратила свого ментального та духовного зв'язку із землею своїх предків. Величезний вплив на Віру Вовк має її друга домівка – Бразилія і вся Латинська Америка. Будучи професором університету в Ріо-де-Жанейро, вона не тільки перекладала поезії Пабла Неруди, багатьох португальських та іспанських художників слова, не лише досліджувала їх мистецьку спадщину як літературознавець, а й повністю пройнялася духом давньої цивілізації індіанців, сучасною Латинською Америкою, про що свідчать її твори, насичені мавританськими, бразилійськими, індуськими образами-топосами, характерами, специфічними назвами екзотичних орхідей, дерев, звірів страв чи загалом традицій народів, що мешкають біля

берегів Амазонки. Письменниця тонко переплітає у своїй поезії та оповіданнях архаїчний єгипетський, вавилонський, шумерський, китайський і грецький світи, не оминаючи й середньовічний німецький чи західноєвропейський простори, адже свого часу вона вивчала германістику у Мюнхені.

Мітроусова Тетяна Валеріївна, викладач кафедри англійської мови Кам'янець-Подільського національного університету імені І. Огієнка.

***Ізоморфізм просторових моделей і стилістики
в романах „Улісс” і „Фіннеганові поминки”***

У доповіді досліджено ізоморфізм просторових моделей і стилістики двох останніх романів Д. Джойса. Просторові моделі відіграють у прозі цього автора концептуально-креаційну функцію, формуючись переплетінням різних типів хронотопних модусів: соціально-історичного, оніричного, психологічного, міфологічно-біблійного.

Мочернюк Наталія Дмитрівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри філології Коломийського інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

***Діалогічна парадигма
поетичної творчості Святослава Гординського***

У доповіді досліджуються інтертекстуальні аспекти поетичної творчості Святослава Гординського. Окреслено діалог творчості поета з іншими текстами, передусім перегук з поетами-парнасями та українськими неокласиками. Авторські інтенції на діалог з читачем простежено в аналізі суб'єктної організації поезій Святослава Гординського.

Нестелєєв Максим Аркадійович, асистент кафедри української мови та літератури Слов'янського державного педагогічного університету.

***Принцип нірвани в художній структурі повісті В.Підмогильного
„Остап Шаптала” (фрейдівський інстинкт смерті та буддизм)***

У доповіді аналізуються особливості взаємодії буддистських мотивів та психоаналітичної теорії у творі Валер'яна Підмогильного „Остап Шаптала”. Висвітлюються алюзії на життя Будди у повісті та обґрунтовується важливість інстинкту смерті для психологіки характеротворення образу Остапа Шаптали. Буддизм у тексті досліджується у зв'язку зі східнофілософської проблематикою твору, а також дотично до психоаналітичних зацікавлень автора у відтворенні бажання смерті головного персонажа за допомогою всебічного осмислення концепту Зігмунда Фрейда „принцип нірвани”.

Ситник Наталія Володимирівна, старший викладач кафедри англійської мови Кам'янець-Подільського національного університету імені І. Огієнка.

Жанрові особливості фентезі Д.Р.Р. Толкіна

У даній роботі ми пропонуємо співставний аналіз фентезі та дотичних до нього жанрів, як от фольклорної чарівної казки, літературної казки та наукової фантастики. Для встановлення типологічних схожостей та відмінностей між жанрами ми звертаємося до таких текстових параметрів, як хронотоп (хронос та топос), композиція і сюжет, а також система образів.

Теленько Галина Михайлівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Готичні мотиви в романі М. Дреббл „Ексмурська відьма”

Англійська прозаїк та літературний критик М.Дреббл (1939) відома своїми романами, що глибоко розкривають психологію та менталітет британської жінки з середнього класу. „Ексмурська відьма” (1997) – твір про літню письменницю Фріду Хексбі, яка свідомо обрала самотнє життя на березі моря, віддалившись від корисливої родини. Реалістична достовірність, сатиричне перебільшення та фантастичний гротеск тісно переплетені у художньому світі роману. Вульгарність британської дійсності кінця минулого століття відбита письменницею за допомогою ряду засобів, властивих готичній естетиці: зловісні руїни колишнього готелю вікнами на Ла-Манш, який неухильно поїдають морська вологість та сіль; місце подій, овіяне міфами про короля Артура та лицарів; низка трагічних та загадкових подій, що трапляються з героями; сама Фріда як традиційний образ жертви переслідувань зажерливої родини; її таємниче і безслідне зникнення у фіналі роману та ін.

Шестопалова Тетяна Павлівна, кандидат філологічних наук, доцент, докторант кафедри теорії літератури та компаративістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Паратекстуальний компонент літературно-критичних праць

Ю.Лавріненко як мультикультурний феномен

Ю.А. Лавріненко – відомий український літературний критик, автор-упорядник антології творів українських письменників 20-30-х рр. „Розстріляне Відродження”, який емігрував до США після II Світової війни. Саме там він створив свої зрілі літературно-критичні праці, основними ідеями яких було унаочнити й акцентувати тяглість та цілісність українського літературного процесу, що низкою трагічних історико-політичних обставин був занесений на неєвропейські

континенти. Назви його виступів містять у собі семантично контрарерсивні, відкриті в загальноєвропейський культурний простір, елементи, що потребують дослідження в контексті актуальних завдань сучасного літературознавчого дискурсу. Доповідь присвячено розгляду паратекстуальності окремих праць Ю. Лавріненка в аспекті вирішення вітчизняним літературознавством проблеми мультикультурності на прикладі українських літературно-критичних здобутків ХХ століття.

Штанюк Олесь Миколаївна, пошукувач кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

***Тема розпаду як ферментивний дроб
новітньої нігерійської літератури: досвід Чинуа Ачебе***

Доповідь присвячено аналізу роману нігерійського письменника Чинуа Ачебе “Розпад” (1958), який є зразком постколоніальної літератури. У своєму романі Ч. Ачебе пропонує нове незахідне бачення історії та культури Африки. У дослідженні звертається увага на те, що творчість письменника відзначається своєрідністю художньої манери відтворення дійсності з позиції колонізованого народу.

АКТУАЛІЗАЦІЯ НОВІТНІХ ПАРАДИГМ У СУЧАСНОМУ НАУКОВОМУ ДИСКУРСІ

Головій Оксана Миколаївна, аспірантка Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Неореалістичний герой в українській літературі ХХ століття

Мистецтво ХХ ст. репрезентоване художніми напрямками двох епох – модерну та постмодерну. У сенсі домінування однорідної естетики ці епохи не можна вважати монолітними, оскільки паралельно з модерними, а потім постмодерними напрямками існував та розвивався неореалізм. У неореалізмі постає нова концепція особистості та особливий тип героя. Маргінальність неореалістичного героя, його неоднорідність. Відмінності між героями неореалістичних творів в українській літературі першої та другої половини ХХ ст., зв'язок із „філософією життя” та екзистенційною філософією.

Григоренко Олександра Василівна, аспірантка Інституту Літератури імені Т.Г.Шевченка НАН України.

***Прекрасні мешканці прекрасної країни:
специфіка персонажів прозових творів Е.Єлінек***

Австрійська письменниця Е.Єлінек визначає своїх персонажів як „фігури”, котрі не мають ні психологічної глибини ані наділені якимись рисами характеру, або ж називає їх опудалами, в які напхано цитат, і

тільки задля можливості цитування зі сцени драматичний персонаж має право на неї виходити. Сказане такою ж мірою стосується й персонажів прозових творів – вони максимально позбавлені індивідуальних рис і залишаються „людиноподібними” лише тією мірою, якою це потрібно для розвитку сюжету. Своїх персонажів письменника послідовно перетворює на пластичний матеріал, який можна піддавати будь-яким змінам. Деконструкції персонажів прозових творів Е.Слінек і буде присвячено доповідь.

Зошук Наталія Володимирівна, аспірантка кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Жанротворчі ресурси сюжетики

і жанрово-родові інтерпретації „Чорного принца” Айріс Мердок

У доповіді досліджуються жанротворчі ресурси сюжетики та жанрово-родові інтерпретації „Чорного принца” Айріс Мердок. Розглядається трансформація сюжетики, багаторівнева організація тексту, використання літературних, мистецьких ресурсів, що веде до злиття реалістичних та постмодерністських початків в єдине ціле, що свідчить про унікальність та неповторність художньої та драматичної думки письменниці.

Кавакін Андрій Олександрович, аспірант кафедри теорії літератури Донецького національного університету.

***Інтертекст як прояв деканонізації міметичного способу
художнього зображення в сучасному романі
(на матеріалі роману А. Мердок „Зелений лицар”)***

Більшість романів А.Мердок (1919-1999) є мультикультурними з точки зору одночасного залучення різноманітних філософських систем – східних буддизму, йудаїзму, західних екзистенціалізму, психоаналізу та інших. Твір письменниці „Зелений лицар” (1993), окрім філософського навантаження, є також і перехрестям двох жанрів – лицарського роману та роману Нової доби. Інтертекстуальне звернення до елементів середньовічних жанрів та філософізація сучасного роману розглядаються, з одного боку, як прояв деканонізації міметичного способу художнього зображення, а, з іншого, – як засіб створення нової художньої метареальності, що має слабку або відсутню референцію до зовнішнього світу.

Кшевецький Володимир Сергійович, аспірант Кам’янець-Подільського національного університету.

***Архітектоніка полістрофічних нерівнострофічних творів
Валерія Брюсова та Миколи Вороного***

У доповіді досліджуються особливості архітектоніки поетичних творів В. Брюсова та М. Вороного, що складають групу полістрофічних нерівнострофічних поезій. Визначено, що частка таких текстів у творчому

здобутку Брюсова та Вороного складає 17,7% та 8,4% відповідно. У російського митця до групи нерівнострофічних форми переважно належать великі за обсягом ліро-епічні твори. У Вороного переважають власне ліричні поезії. Особлива увагу звертається на архітектоніку таких творів Брюсова: „Париж”, „Мир”, „Туманные ночи”, „Дедал и Икар”; Вороного: „Скрипюнька”, „Контрасти”, „Привид”. Архітектонічні особливості ліричних творів Брюсова та Вороного являють собою тісне сплетіння традиції та новаторства.

Лисенко-Ковальова Наталія Василівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови та літератури Слов'янського державного педагогічного університету.

***Духовна та інтелектуальна емансипація жінки
у творах Олени Пчілки***

Олена Пчілка (Ольга Петрівна Драгоманова-Косач) – поетеса, автор прозових та драматичних творів, перекладач, науковець, фольклорист, етнограф, публіцист, видавець, активна громадська діячка...

У повісті „Товаришки” письменниця порушує тему емансипації жінки, поєднану з осмисленням ролі інтелігенції в суспільному житті. Через Любу Калиновську і Раїсу Брагову утверджується рівноправність жінки в освіті, науці й трудовій діяльності. А в поемі „Козачка” першорядною є ідея соціальної активності жінки. Саме через власні твори Олена Пчілка спробувала художньо реалізувати жіночий образ-характер, основним ціннісним орієнтиром якого є обов'язок у найширшому його розумінні – від громадянського до особистісно-етнічного.

Маланій Назар Ігорович, аспірант кафедри теорії літератури та порівняльного літературознавства Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

***Проблема національного в міжнаціональних конфліктах
(на матеріалі прозових творів про Другу світову війну)***

Автор досліджує категорію національного в українській та німецькій художній літературі про Другу світову війну в загально-європейському літературному контексті. Особлива увага звернена на екзистенційність прозових творів. Національне розглядається як невід'ємна частина парадигми національне – міжнаціональне – наднаціональне.

Матійчак Альона Антатоіївна, кандидат філологічних наук, асистент кафедри іноземних мов для гуманітарних факультетів Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Жанрова модель романів Айріс Мердок

Порушується проблема жанрового метаморфізму в контексті художньої творчості Айріс Мердок. Філософія постає ферментуючою складовою

мердоківського роману, в той час як його жанровою домінантою визнається універсальна діалогічність. Романи письменниці переважно „проектуються” на сюжети, притаманні різним жанровим формам, стилізуються в їхньому дусі, залишаючись імагінативно філософськими. Мердок привертає увагу читача до проблем моральної філософії з властивою для неї полімодальністю. Специфічною ознакою художнього дискурсу А.Мердок визначено авторську світоглядну рефлексію.

Матійчук Оксана Михайлівна, асистент кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

***До питання про прийоми та принципи
поетичної майстерності Рози Ауслендер***

Масив упорядкованих текстово-генетичних документів, які утворюють архів літературної спадщини німецькомовної поетеси з Чернівців Рози Ауслендер, а також опубліковані поетологічні есе та інтерв'ю з авторкою утворюють чудову базу для дослідження методів, принципів і критеріїв її творчої діяльності. У доповіді йдеться про основні результати вивчення цього питання у ході підготовки дисертаційного дослідження, присвяченого генезі поетичного тексту в творчості Рози Ауслендер.

У центрі будь-якого поетичного твору завжди знаходиться лірична подія. Це – його ідеальна сторона. Втілення ж її у словесну оболонку – досконалу, довершену – це, як свідчать „сліди” творчого процесу, як правило, складний і комплексний процес, що може тривати від кількох годин до декількох десятиліть. „Шліфування” форми, пошук якомога точніших і лаконічніших формулювань, свіжих метафор і образів, прагнення уникати передбачуваних означень чи слів-кліше, пильна увага до мелодики й ритміки поетичного тексту є характерними рисами творчої роботи поетеси.

Мацевко-Бекерська Лідія Василівна, кандидат філологічних наук, докторант кафедри української літератури Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова.

Наратологічна проекція концепту „герой”

Сучасні літературознавчі дослідження художнього твору засвідчують активне зближення безпосередньо філологічних принципів із філософією, антропологією, естетикою, соціологією тощо. Аналітичне синтезування парадигми «герой» у контексті наратологічних студій має переконливу дослідницьку перспективу. Наратор як центральна сутність концепції постає складноорганізованим суб'єктом з багатьма способами свого оприявнення, посередником між: реальним світом, до якого належить біографічний автор, та фікційним світом художнього твору; зображеним

символічно значущим світом літературного твору та пізнавальною компетентністю читача. Він є втіленням інтелектуального, світоглядного, естетичного, морального досвіду автора та рецепційної готовності читача до специфічного, одностороннього діалогу. Наративна конфігурація «героя» дає можливість синтезувати природні для дійсного автора мовленнєві конструкції, тенденційно змодельоване мовлення персонажів та відгук читача іншої культурно історичної реальності на вербалізацію духовної сутності певної епохи.

Пагут Олег Степанович, асистент кафедри німецької мови Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Символічна Діотіма в інтерпретаційній версії буковинського зразка (за романом Р. Музіля „Людина без властивостей”)

Запропонована доповідь продовжує низку наукових розвідок, присвячених типологічному дослідженню архетипних стереотипів у романі Роберта Музіля “Людина без властивостей”. Зокрема, доповідь присвячена постаті Герміни Туцці (легендарної Діотіми з погляду головного персонажа) з її поліфонічним звучанням, яка має феміністичну інтенцію. Наголошується на буковинському зразку постаті. Вказана характерологічна модель постає у романі як “метаморфоза душі” й позначена своєрідним прагненням до “інтелектуалізації” психологізму. На такому прикладі автор полемізує з приводу місця жінки в сучасному їй патріархальному суспільстві. Діотіма розглядається як втілення “пустої енергії”, наголошується на втраті нею архетипної сутності жінки; зосереджується увага на функції міфологічного імені в романі та критичній позиції Ульріха щодо креативності Герміни, а музілівська “категорія іншого стану” трактується як перспектива вивільнення людини зі сфери буржуазно-міщанського буття.

Панченко Валерій Валерійович, аспірант кафедри теорії літератури і порівняльного літературознавства Тернопільського національного університету імені Володимира Гнатюка.

Наративна точка зору і реалізація розповідної стратегії в романі Д.Г.Лоренса “Сини і коханці”

У доповіді на основі методологічної концепції Б.Успенського та інших провідних наратологів аналізуються особливості організації наративної точки зору в романі Д.Г.Лоренса “Сини і коханці”.

Папуша Ігор Володимирович, кандидат філологічних наук, доцент, докторант кафедри теорії літератури і порівняльного літературознавства Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Умовність мови: про вербалізації нарацій в літературному творі

У доповіді порушуються проблеми умовності художнього мовлення в розповідному творі. Ніхто не сумнівається, що художній твір умовний уже за своєю природою. У ньому умовне все – і події, і фабула, і сюжет, і персонажі, і саме мовлення. Умовний – означає не лише вигаданий, фікційний, а передусім домовлений, такий, що є результатом певної угоди між автором і читачем. Якою саме є ця угода – гласною чи негласною – не так важливо. Головне, що допоки читач її не прийме, адекватного відтворення авторського тексту не відбудеться. На прикладі роману Івана Франка “Перехресні стежки” аналізується імпліцитно багатомовний універсум художнього твору і функціональна природа його вербалізації.

Рахнянський Віктор Васильович, аспірант Київського національного лінгвістичного університету.

Антропологія пам’яті в есеїстичній автобіографії Р. Родрігеза „Голод пам’яті”

На прикладі есеїстичної автобіографії мексикано-американського письменника Р. Родрігеза „Голод пам’яті” у науковій розвідці аналізується репрезентація індивідуальної пам’яті в аспекті творення ідентичності асимільованого чикано. Доводиться думка, що досвідом автобіографічного героя, з одного боку, декларовано ще один варіант „американської мрії” з точки зору представника іншої етнокультурної групи та описано інтелектуальну історію виховання, здобуття освіти й соціалізації, набуття сучасного „я”, з іншого боку, „голод пам’яті” має ностальгійне значення туги за духовним оточенням, яке колишнє „я” супроводжувало. Метафорою „голод пам’яті” показано внутрішнє протиріччя моделі повної інтеграції маргінала у матеріально й культурно багатше середовище. У доповіді порівняно функції і образ пам’яті Р. Родрігеза із її європейськими моделями.

Сайді Наталія Володимирівна, здобувач кафедри зарубіжної літератури та класичної філології Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

Архетипно-ініціаційний аспект сучасного французького роману

У доповіді досліджується процес функціонування міфу у французькій літературі ХХ – поч. ХХІ століття, розвиток філософського роману-притчі, становлення явища відомого як „раціональний міфологізм”. Розглядається розвиток і трансформація парадигми героя, аналізуються художні явища та провідні тенденції, притаманні сучасному французькому роману, роль, яку відіграє в їх розвитку світова та власне французька філософія.

Силин Владимир Васильевич, кандидат филологических наук, доцент кафедры русской и зарубежной литературы Таврического национального университета имени В.И. Вернадского.

Макродиалог в повести Альбера Камю „Посторонний”

В докладе предлагается диалогическое прочтение повести, которое подвергает сомнению его монологические интерпретации. Макродиалог повести просматривается в противопоставлении идеи адаптации человека к условиям жизни аморального общества и идеи сопротивления его устоям. Обе идеи персонифицирует один герой: в первой части повести он является типичным представителем такого общества, который убивает „чужого”; во второй части он сам оказывается в положении „чужого”, который отчаянно, но безнадежно сопротивляется.

Скрипник Ірина Іванівна, пошукувач кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Б.-І. Антонич та П. Тичина: типологія збігів

Розглядається досвід Б.-І. Антонича у зіставленні з поезією П. Тичини (30-тих рр.). З'ясовується типологічна опозиція у версопросторі обох поетів у пошуках пра-слова як онтологічної істини. Дослідження моделює специфічні ситуації думки на шляху до поетичної форми. У кожного з авторів цей шлях є унікальним, проте спільним та кінцевим стає прозріння. Студія доводить, що Б.-І. Антонич та П. Тичина прожили свій поетичний пошук у тематичній площині створення світу, в ньому – людини, звідси – усвідомлення себе як поета. В умовах свого історичного часу останнє логічно призвело майстрів до зламу: духовно-поетичного самогубства у Тичини та фізичної смерті в Антонича.

Сокол Мар'яна Олегівна, аспірантка Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Комунікативні функції передмови як паратексту

Феномен паратексту літературної передмови є далеко не приватна проблема літературознавства – конкретного автора, епохи, напрямку. Вибір, автором передмови як типу художнього слова, визначає його естетичну та комунікативну орієнтацію, а значить, і способи її взаємовідносин зі всіма суб'єктами художнього світу. А принципово метастабільний стан передмови, „обов'язкова необов'язковість”, цілковита залежність від волі автора, ставлять її на рівні з найзагадковішими літературними явищами.

Соколовська Аліна Анатоліївна, аспірантка кафедри іноземних мов Кам'янець-Подільського національного університету.

***Філософська концепція моделювання долі героя
у реалістичній прозі Т.Гарді та П.Мирного***

У доповіді розглянуто специфіку моделювання трагічної долі героїв у художньому світі Т.Гарді та П.Мирного, літературознавчу інтерпретацію їхніх романів як творів, що належать до філософської реалістичної прози XIX-XX ст. Досліджено філософські та естетичні орієнтації обох авторів та засоби художньої реалізації їхніх світоглядів, проаналізована романна поетика, зумовлена специфікою моделювання долі героїв у романах митців, а також досліджено типологію жанрових модифікацій їхніх романів.

Тищенко Ольга Олександрівна, асистент кафедри української мови та літератури Слов'янського державного педагогічного університету;
Грибова Ольга Анатоліївна, методист заочного відділення філологічного факультету Слов'янського державного педагогічного університету.

***Чоловічі та жіночі образи в творах Емми Андієвської.
Пошуки людського призначення***

Поетичний та прозовий світ Емми Андієвської складається з сюрреалістичного краєвиду, досконало озвученого багатую інструментацією і вкоріненого в реальних описах природи, яку Андієвська схоплює в різних площинах. Цікаво спостерігати, як авторка у своїй багатогранній творчості застосовує живописні прийоми – візуальний ефект ковзаючого ока, створює ледь помітні, ковзкі межі між фігурою і тлом, змушує читача блукати поглядом по вертикалі(контурах явищ і предметів) і по горизонталі, переводячи його з плану зображення в план тла і все це доповнюється спогляданням крізь призму гендерного аспекту. Ці образи, герої католізуються на тлі спланованих чи випадкових явищ в конкретній сюжетній лінії, чи переходять в світ речей, предметів, які прочитуються в лінійній перспективі та сягають своїм корінням в сутність людського призначення.

Трефяк Наталія Ігорівна, аспірантка кафедри української літератури Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

***Категорія стилю в рецептивній естетиці
як міждисциплінарній науці***

На вістрі часу знаходиться розгляд категорії стилю у міждисциплінарній проекції. Як відомо, назване поняття є об'єктом дослідження різних наук. У доповіді зроблено спробу розглянути рецептивні рефлексії щодо категорії стилю. Увага акцентується на ролі рецептивної естетики у

порівняльному аспекті. Відтак простежується своєрідність функціонування визначеної категорії у сучасному науковому просторі. До аналізу також залучаються здобутки рецептивної поетики як методологічного концепту. Адже психологія сприймання художнього твору знаходиться у контексті літературознавчого дискурсу. Тому розгляд поетикальної структури твору у взаємодії з процесом впливу на читача є важливим для диференціації стилевих тенденцій. У зв'язку з цим, стиль розглядається як взаємодія понять „автор – твір – читач”. Результати дослідження апробовано на матеріалі прози Миколи Вінграновського.

Філатова Оксана Степанівна, кандидат філологічних наук, доцент, докторант кафедри новітньої української літератури Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

***Дихотомія „автор – текст” у теоретичному дискурсі
кінця XX століття („суб’єктно-системний метод” Б. Кормана)***

Специфікою сучасного літературознавства є переосмислення багатьох категорій та усталених канонів. Сформульована Б.Корманом теорія автора („суб’єктно-системний метод”), фундаментальну базу якої становили роботи В.Виноградова і М.Бахтіна, не лише набувала перспективного розвитку в теоретичному дискурсі кінця XX століття, але й проходила складні аналітичні випробування: від повного заперечення автора у структуралізмі, його функціональної заміни „читачем” у рецептивній естетиці та критиці до акцентування на діалозі автора й читача в наратології. Концептуальні принципи теорії автора Б.Кормана, відповідно до яких автор є суб’єктом свідомості, яку виражає весь твір, і не співпадає з будь-якою іншою свідомістю суб’єктів мовлення; автор як репрезентант певної концепції завжди опосередкований суб’єктними та позасуб’єктними формами та ін., проєктують вивчення свідомості автора як творчого діалогу з дійсністю.

Чернокова Євгенія Семенівна, кандидат філологічних наук, доцент, докторант кафедри зарубіжної літератури Дніпропетровського національного університету.

***Інтертекстуальність як мімесіс модернізму:
поема Е.Павнда „Г’ю Селвін Мoberлі”***

Розглядається семантика та поетика поеми Езри Павнда „Г’ю Селвін Мoberлі: життя і контакти” (1920), інтерпретації якої і дотепер є об’єктом полеміки вчених. Обстоюється думка, що інтертекстуальність є основним засобом осмислення та художнього відтворення поетом-модерністом сучасної йому дійсності, визначення свого місця в ній. З огляду на дискусійність питання диференціації автора і „персони” поеми залучається поняття інтерсуб’єктності (С.Н.Бройтман). Її наявність обумовлює поліфонічний характер взаємодії залучених та оригінальних складових цього модерністського шедевра.

Шаповал Ольга Григорівна, викладач кафедри зарубіжної літератури Кам'янець-Подільського національного університету імені І. Огієнка.

***Роман В. Голдінга „Зрима темрява”:
особливості проблематики і поетики***

У доповіді досліджується своєрідність проблематики та особливості поетики роману В. Голдінга „Зрима темрява”. Особлива увага приділяється проблемам композиції, хронотопу, амбівалентності та метафоричності образів.

Штохман Лілія Миколаївна, аспірантка кафедри теорії літератури і порівняльного літературознавства Тернопільського національного університету імені Володимира Гнатюка.

Концепції точки зору в перспективі феміністичної наратології

В науці існує безліч різних підходів до категорії „точки зору”. Вони відрізняються між собою не лише термінологією чи принципами типології, але і визначеннями поняття, що лежать в їхній основі. Беручи за основу „фокус нарації”, введений у науковий вжиток Г. Джеймсом, К. Бруксом і Р.П. Уорреном, Ж. Женетт запроваджує поняття „фокалізація”. Нову парадигму – якісні зміни у природі критичної думки про точку зору висвітлено у праці Лансер „The Narrative Act. Point of View in Prose Fiction”. („Наративний акт. Точка зору у прозовій літературі”) (1981).

ЗМІСТ

ПРОГРАМА КОНФЕРЕНЦІЇ

13 листопада 3

14 листопада 8

АНОТАЦІЇ ПОДАНИХ ДОПОВІДЕЙ

Доповіді пленарного засідання 12

Секція 1. Інтертекст як чинник мультикультурності 16

Секція 2. Актуальність перекладу

як форми міжнаціонального спілкування.

Зв'язок літературознавчої дискурсивної практики

з новими формами мовленнєвого спілкування 25

Секція 3. Маргінальні явища мультикультурного процесу 33

Секція 4. Актуалізація новітніх парадигм

у сучасному науковому дискурсі 40